

ОКТОМВРИ, 2015 Г.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

Приета с Решение №... от г. на Добрички общински съвет
Адрес на Община Добричка: 9300 Добрич, ул. „Независимост“ 20

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ И ТАБЛИЦИТЕ	4
II. ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
1. Обхват на програмата	6
2. Правно основание за разработване на програмата.....	6
3. Принципи на програмата	8
4. Цели на програмата.....	10
5. Определяне и въвличане на заинтересовани страни.....	11
III. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА	13
1. Териториално-административни характеристики.....	13
2. Природо-географски характеристики	13
2.1. Релеф.....	13
2.2. Климат	13
2.3. Почвени условия.....	18
2.4. Водни ресурси.....	14
2.5. Животински свят	22
2.6. Растителен свят.....	20
2.7. Защитени територии.....	24
3. Социално-демографски характеристики.....	26
3.1. Динамика на населението	26
3.2. Разпределение на населението по възрастов и полов признак	26
Разпределението на населението по възраст и пол е следното:.....	26
3.3. Естествен и механичен прираст на населението	27
3.4. Средногодишна продължителност на живота на населението на област Добрич. Прогноза за населението на област Добрич и община Добричка в средносрочен и дългосрочен аспект ..	28
3.5. Доходи и заетост на населението.....	29
4. Икономически характеристики.....	30
4.1. Състояние на основните икономически сектори.....	30
5. Състояние на инфраструктурата.....	33
5.1. Водоснабдяване и канализация.....	33
5.2. Електроенергийна инфраструктура	37
5.3. Газоснабдяване	40
5.4. Пътна мрежа и комуникации.....	40
6. Анализ на компонентите на околната среда	42
6.1. Въздух.....	42

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

6.2. Води	46
6.3. Почви	51
6.4. Биоразнообразие.....	51
7. Анализ по фактори на въздействие	54
7.1. Отпадъци	54
7.2. Шум	59
7.3. Радиационен контрол.....	61
7.4. Зелена система.....	61
8. Администриране и публичност на дейностите по опазване на околната среда.....	62
9. Финансиране на дейностите по опазване на околната среда	63
IV. SWOT АНАЛИЗ	65
V. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА	68
VI. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА	68
1. Генерална стратегическа цел на програмата	68
2. Приоритети, специфични стратегически цели на програмата и алтернативи за постигането им.....	68
VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	70
VIII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	74
IX. ПРИЛОЖЕНИЯ	75

I. СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ И ТАБЛИЦИТЕ

Фигура 1. Разпределение на групите заинтересованите страни, взели участие в анкетното проучване, проведено в периода юли-август 2015 г. по групи.....	11
Фигура 2. Средномесечни стойности на използваната вода за производствени нужди за тон депониран отпадък - „А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД.....	49
Таблица 1. Възрастова структура на населението на община Добричка за периода 2010-2014 г.....	26
Таблица 2. Естествено движение на населението по области, общини и пол за периода 2010-2014 г.	27
Таблица 3. Механично движение на населението в община Добричка за периода 2010-2014 г.....	27
Таблица 4. Средна продължителност на живота на населението за област Добрич по пол за периода 2008-2014 г.	28
Таблица 5. Прогноза за населението на област Добрич за периода 2015-2070 г.....	28
Таблица 6. Прогноза за населението на община Добричка за периода 2015-2043 г.	29
Таблица 7. Средногодишен доход на лице от домакинство за периода 2010-2013 г.	29
Таблица 8. Икономическа активност и безработица в община Добричка за периода 2010-2014 г.....	29
Таблица 9. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия за периода 2010-2013 г. по икономически дейности	30
Таблица 10. Основни показатели в областта на земеделието в община Добричка за периода 2010-2014 г.:	32
Таблица 11. Консумирана електроенергия и топлоенергия “Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №1 - с. Дончево.....	38
Таблица 12. Консумирана електроенергия и топлоенергия “Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №2 - с. Дончево.....	38
Таблица 13. Регистрирана консумация на електроенергия - „А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД	39
Таблица 14. Разходна норма електроенергия - „А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД.....	39
Таблица 15. Електроенергия - “КЛАС ОЛИО” ООД - с. Карапелит	40
Таблица 16. Топлоенергия - “КЛАС ОЛИО” ООД - с. Карапелит	40
Таблица 17. Резултати от мониторинг на въздуха - “Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №1 - с. Дончево	43
Таблица 18. Изпускания във въздуха - “Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №1 - с. Дончево	44
Таблица 19. Изпускания във въздуха - “Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №2 - с. Дончево	44

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

Таблица 20. Случайни източници на неорганизиран източници на емисии - „А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД.....	45
Таблица 21. Контролните параметри на емисиите на вредни вещества в отпадъчните газове - „А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД.....	46
Таблица 22. Количество използвана вода за 2013 г. - „А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД.....	49
Таблица 23. Годишно количество използвана вода - „А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД.....	50
Таблица 24. Годишно количество използвана вода - “КЛАС ОЛИО” ООД - с. Карapelит.	50
Таблица 25. Измерени нива на шум през 2013 г. - “Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №1	60
Таблица 26. Измерени нива на шум през 2013 г. - “Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №2	60
Таблица 27. Финансова информация за дейностите по опазване на околната среда на община Добричка за периода 2010-2014 г.....	63
Таблица 28. План за действие на ПООС Добричка 2015-2020 г.....	70

II. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Обхват на програмата

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) на община Добричка обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

ПООС е разработена за период, който съвпада с периода на действие на Общинския план за развитие на община Добричка 2014-2020 г. и подлежи на евентуална актуализация при всяка значима промяна на екологичното законодателство или в приоритетите на региона/общината.

ПООС отговоря на нарастващата необходимост опазването и подобряването на качеството на околната среда да се разглежда като един от стълбовете на устойчивото развитие, съвместно с икономическото и социалното развитие. Програмата очертава цели и действия, насочени към опазването, възстановяването и възпроизводството на естествената околна среда, поддържането на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната в контекста на устойчивото развитие.

Програмата за опазване на околната среда се основава на концепцията, че **предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие** – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието на настоящото и бъдещите поколения посредством създаването на устойчиви общности, способни да управляват и използват ефективно ресурсите и да развиват екологичния и социалния потенциал на икономиката, както и да осигуряват просперитет, опазване на околната среда и социално сближаване. В този смисъл ПООС цели не само по-устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот.

2. Правно основание за разработване на програмата

Програмата за опазване на околната среда на община Добричка е изготвена в съответствие с чл. 79, т. 1 от Закона за опазване на околната среда и Указанията на Министерство на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда.

При разработване на ПООС, органите на местното самоуправление се ръководят и от указания на министъра на околната среда и водите. Териториалните административни звена към съответните министерства и държавни агенции, които събират и разполагат с информация за околната среда, подпомагат разработването на програмата чрез участие на свои експерти и предоставяне на информация. При разработването, допълването и актуализирането на програмата се привличат и представители на неправителствени организации, на фирми и на браншови организации.

ПООС е изготвена в тясно съответствие с принципите на Националната стратегия за околна среда (НСОС), която се разработва за период от 10 години и се приема от Народното

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

събрание по предложение на Министерския съвет (чл. 76, ЗООС). В допълнение на основния национален стратегически документ в областта на околната среда, се разработват и приемат и други национални планове и програми по компоненти на околната среда и фактори, които им въздействат. Те се основават на принципите, целите и приоритетите на Националната стратегия за околна среда и са в съответствие с изискванията на специалните закони за околната среда. При разработката на програмата са използвани и следните стратегически **документи:**

- Национална стратегия за околна среда (НСОС) 2009 – 2018 г. (одобрен проект);
- Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.;
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие;
- Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в България 2012 - 2020 г.;
- Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в България 2012 - 2020 г.
- Трети Национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г.;
- Национална програма за намаляване на общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, летливи органични съединения и амоняк в атмосферния въздух – валидна до 2018 г.;
- Национална стратегия за развитие на водния сектор;
- Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България 2007 – 2013 г. – актуализация за програмен период 2014 – 2020 г.;
- Общинска програма за опазване на околната среда на община Добричка за периода 2008-2012 г.;
- Общински план за развитие на община Добричка за периода 2014 – 2020 г.;
- Справки, годишни доклади и отчети на Община Добричка.

Други използвани **източници на информация** са както следва:

- Официални данни и статистическа информация от ТСБ – гр. Добрич, ДБТ – гр. Добрич; ОДЗ – гр. Добрич, РИОСВ – гр. Варна и други;
- Информация, предоставена от дирекциите и отделите на Добричка общинска администрация;
- Относимите и приложими нормативни и поднормативни актове;
- Интернет сайтове и портали: Официален сайт на Община Добричка, НСИ, МОСВ, ИАОС и други.

3. Принципи на програмата

Националната стратегия за околна среда и общинските програми за околна среда са средство за постигане целите на закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда, регламентирани в Закона за опазване на околната среда, а именно:

1. Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение, без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди“. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда. Тази концепция предполага устойчив икономически ръст, намаляване на бедността, справедливо разпределение на националното богатство, подобряване на общественото здраве и качеството на живот, като същевременно се намалява замърсяването на околната среда, предотвратяват се бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

2. Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа за устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие.

Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им.

Невъзобновяемите ресурси следва да се използват рационално и разумно, включително и като бъдат налагани ограничения върху използването на стратегически и редки природни ресурси и тяхната замяна в потреблението с алтернативни ресурси и синтетични материали.

3. Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве, следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда;
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве;
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали;
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите;
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване.

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за непредприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

4. Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в политиките на национално, регионално и местно равнище. На ниво община спазването и прилагането на този принцип изисква разработването, приемането и прилагането на различни концепции, стратегии, планове и програми за регионално развитие, за развитие на икономиката или на отделни нейни отрасли и сектори (транспорт, енергетика, строителство, селско стопанство, туризъм, промишленост, образование и други) на местно равнище (но съобразени с предвижданията на национално и регионално равнище) да осигуряват интегрирано опазване на околната среда в съответствие с принципите и целите на закона и Националната стратегия за околна среда.

5. Субсидиарност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

6. Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

7. Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на “чисти технологии” и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат “най-добри налични техники” в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и “добри земеделски практики” в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

8. Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

9. Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги, следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

10. Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда, трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

11. Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

12. Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

4. Цели на програмата

Програмата за опазване на околната среда си поставя няколко основни цели:

- да идентифицира и анализира проблемите в областта на околната среда на територията на община Добричка, да установи причините и да предложи решения и действия за тяхното преодоляване;
- да насърчи и обезпечи разумното използване на територията на общината за развитие на икономическия потенциал;
- да открие приоритетите в разглежданата област;
- да обедини усилията на общинските органи, държавните институции, населението, НПО и бизнеса на територията на общината за решаване на съществуващите проблеми;
- да аргументира мерките и проектите на общината, които тя ще предложи за финансиране;
- да използва оптимално ограничените финансови и човешки ресурси, като ги съсредоточи за решаване на най-приоритетните проблеми.

Програмата се приема от общинския съвет, който контролира и изпълнението ѝ. По предложение на кмета на общината ежегодно с приемането на общинския бюджет се определят средства за изпълнение на приоритетни екологични проекти и дейности, включени в общинската програма за опазване на околната среда. Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на Програмата за околна среда, а при необходимост - и предложения за нейното допълване и актуализиране. Отчетът за изпълнението на програмата се представя за информация в РИОСВ.

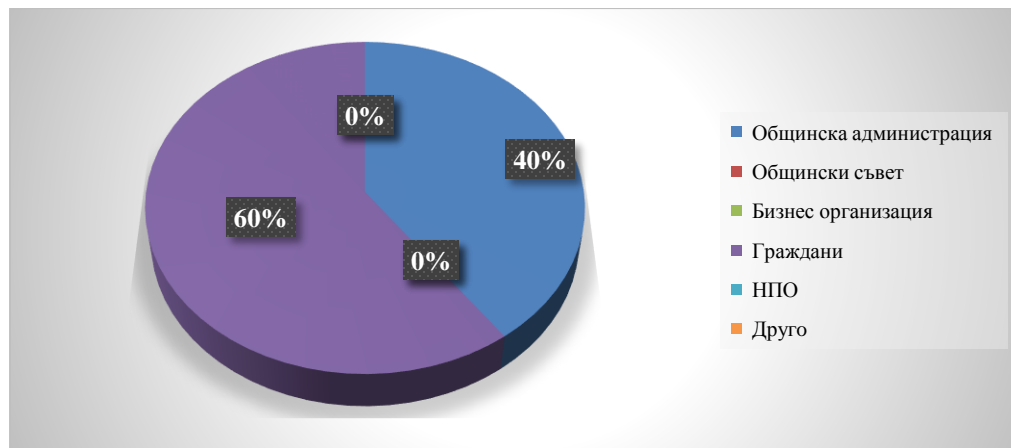
ПООС е динамичен и отворен документ. Тя ще бъде периодично допълвана и/или променяна съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и други фактори със стратегическо значение. Основният използван апарат в разработката е стратегическо планиране, почиващо на SWOT анализ.

Програмата за опазване на околната среда прилага комплексна система от административни и икономически мерки за регулиране екологичното поведение на стопанските субекти и населението в общината. Програмата цели да формира правилно екологично поведение на населението, селскостопанските производители и стопанските субекти, да осигури разумен баланс между административните и пазарно-ориентираните икономически регулатори, като в максимална степен използва представения интегриран подход за координация и взаимодействие на структури, ресурси и усилия.

5. **Определяне и въвличане на заинтересовани страни**

Процесът на определяне и въвличане на заинтересованите страни при разработване на ПООС премина през няколко стъпки. Първоначално бе **проведено анкетно проучване** сред следните целеви групи: представители на Добричка общинска администрация, представители на Добрички общински съвет, бизнес организации, граждани, неправителствени организации и други заинтересовани страни. В резултат на анкетното проучване бяха отчетени основни проблеми в състоянието на общината. Поставени са цели за развитие и мерки, които отчитат проблемите на общината и на основата на силните характеристики и възможностите ограничават слабите страни.

Проучването бе осъществено през периода юли-август 2015 г. и бе публично обявено на сайта на Община Добричка и разпространено сред наличните контакти на заинтересованите страни. На фигура 1 са представени съотношенията по групи:

Фигура 1. Разпределение на групите заинтересованите страни, взели участие в анкетното проучване, проведено в периода юли-август 2015 г. по групи¹

¹ Източник: Собствено анкетно проучване сред жителите и заинтересованите страни на община Добричка, проведено в периода юли-август месец 2015 г.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

Представените данни от фигурата показват, че ядрото на изследването е базирано на мнението на гражданите и на представителите на Добричка общинска администрация. При провеждане на анкетното проучване е отчетен слаб интерес от страна на целевите групи и особено представителите на бизнеса и НПО и поради тази причина проучването не може да бъде класифицирано, като такова с представителен характер.

В изпълнение на втора стъпка от процеса на въвличане на заинтересованите страни ПООС бе **съгласувана с представители на Добричка общинска администрация.**

Третата стъпка бе **предаване на документа в РИОСВ – Варна за съгласуване.** След изтичане на едномесечния срок за съгласуване, ПООС бе одобрена с издаденото от РИОСВ – Варна на **Решение № .../..... г.**

В изпълнение на четвърта стъпка Програмата за опазване на околната среда на община Добричка бе публикувана на официалния сайт на общината <http://www.dobrichka.bg/> за **съгласуване със заинтересованите страни.**

След като проектът на Програмата за опазване на околната среда на община Добричка бе съгласуван с представителите на Добричката общинска администрация, с РИОСВ – Варна, както и със заинтересованите страни, документът бе внесен за **съгласуване в Добрички общински съвет** и одобрен с **Решение №...../..... г.**

III. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Териториално-административни характеристики

Община Добричка се намира в Североизточен район от ниво 2, област Добрич. На запад граничи с община Тервел, на север – с община Крушари, на североизток с община Генерал Тошево, на изток с община Балчик, а на юг с общините Вълчи дол, Суворово и Аксаково (област Варна). На практика, в област Добрич общината не граничи само с общините Каварна и Шабла.

Селищната мрежа на община Добричка включва 68 населени места, които, предвид равнинния релеф, са дисперсно разположени около град Добрич. Селищата се намират в непосредствена близост едно до друго, на места се струпват села, намиращи се на 2-3 километра разстояние. Тази географска близост е предпоставка за прякото взаимодействие и тясната обвързаност на населените места по отношение на социални, образователни, културни, икономически функции. В общината липсват изявени вторични центрове на развитие, което е причина за съсредоточаване на административни, икономически и транспортни функции в град Добрич.

Административно-териториалното устройство на общината е нетрадиционно - няма административен център. Администрацията ѝ се намира в областния център – град Добрич, който е самостоятелна община.

2. Природо-географски характеристики

2.1. Релеф

Площта на община Добричка е 1 296 163 кв. км. и се определя като **най-голямата в областта и една от най-големите в страната.**

Районът съгласно физико-географското райониране попада в Добруджанската подобласт на Източна Дунавска равнина. Тя е с нисък пластово-денудационен и акумулационен релеф, малкоамплитудни денивелации на денудационните фации и значително потъване на акумулационните фации на заравнените повърхнини.

Теренът, в който попада община Добричка, представлява част от Дунавската хълмиста равнина и се характеризира с плоски и загладени хълмове, недълбоки и широки долини с полегати склонове, разсечени от долината на р. Суха. **Релефът може да бъде определен като благоприятстващ развитието на механизирано земеделие, транспортно и промишлено строителство.** От друга страна, равнинния му характер и отвореността на територията на североизток дава възможност за нахлуването на студени въздушни маси през зимата.

2.2. Климат

Разглежданият район е с умерено континентален климат, омекотен от близостта на водния басейн - Черно море.

Преобладават ветровете от северозападна четвърт- около 50%. Ветровете със скорост

10 m/s. обхващат около 91% от случаите. Характерни за района са умерените и силните ветрове- средногодишната скорост на вятъра е около 3.5 m/s. Средногодишната честота на дните с по-силен вятър- над 5m/s, който предизвиква високо ниво на турбуленция и ефективно разсейва замърсителите с 20.3%. Случаите на тихо време са малко под 25%, което е благоприятно за разсейване на замърсителите.

Средната годишна температура е 12.1°C. Годишния ход на температурата има минимум през януари и максимум през юли. Най-ниска е средната температура на въздуха през януари +1.2 С, а най-високата е за юли +22.6.

Средномногогодишното количество на валежите е около 500 mm.

Средногодишната стойност на относителната влажност на въздуха е 77 %, максималната стойност (82 %) е през зимата, а минималната (70 %)- през лятото. Средногодишния общ брой на дните с мъгла в района е сравнително голям- 35. Те оказват неблагоприятно влияние при разпространяването на замърсителите по въздуха, т.е. възпрепятстват ефективното разсейване.

От горе изложеното може да се направи общата оценка, че климатичните и метеорологичните условия в района и свързаната с тях динамика на атмосферата са много благоприятни за разсейване на атмосферните замърсители и за самопочистване на атмосферата.

През последните години за района, както и за региона, се наблюдава ръст на максималните летни температури в сравнение с посочените температури в Климатичния справочник за България, определени за период от няколко десетилетия.

Особеност на климата е голямата лятна сухота и силно проявеното безводие. Една от причините за това е лъсовата покривка и воалираните в нея варовикови пластове, които бързо дренират валежните води.

Дните на тихо време в този район са малко на брой, **което е предпоставка за разсейване на атмосферните замърсители и условие за използването на ветровата енергия за електродобив чрез ветрови електроцентрали.**

2.3. Водни ресурси

Водните течения и водните площи заемат едва 0.19% от територията на община Добричка, при средно за страната ниво от 2%. Широко разпространени са суходолията, като повърхностни води почти липсват. Гъстотата на речната мрежа е под 0,250 км/кв.км. Модулът на оттока е слаб, като се колебае от 0,5 до 1,0 л/с/км. Това се дължи на комплекс от геолого-географски фактори - лъсовата и карбонатната основа, слабия наклон на релефа оскъдните валежни количества, значителното изпарение и водопропускливостта.

Повърхностни води

Повърхностните води на сушата попадат в обхвата на два водосборни басейна - Черноморски басейн и Дунавски басейн. В хидроложко отношение районът се отнася към подобласт с преобладаващо дъждовно подхранване и район с преобладаващо влияние на подпочвеното подхранване.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

Хидрографската мрежа е слабо изразена и се характеризира с временния отток по деретата и другите овражни форми при проливни валежи. Повърхностният отток се отвежда към морето, изпарява се или понижава в карстовия терен. Районът е беден на повърхностни водни ресурси на сушата – няма реки и езера. Повърхностните води по принцип не са замърсени от производствени дейности.

В района повърхностните води се формират от атмосферни валежи, повърхностни атмосферни води от водосборната област и от карстови извори над разглежданата територия. Стойността на евапотранспирацията, определена по емпиричната формула на Turck, е 380 mm, т.е. само 18-19% от общото количество валежна вода, което е над 100000 m³/a само за територията на обекта, отива като повърхностен и подземен отток – това е около 19000 m³/a. Част от повърхностните води се оттичат безпрепятствено от естествените релефни форми /локални дерета/, но има и застошни безотточни зони, където водите се акумулират и попивайки в терена влошават общата устойчивост на склона. Повърхностните води са сезонно неравномерно разпределени с пик в края на есента, зимата и началото на пролетта.

В разглеждания район липсват съществени източници на замърсяване на водите.

Единствената по-значима река е **Суха река**. В горната част на поречието си тя събира водите на няколко притока (реките Караман дере, Ботевска, Светамаринска и др.), но надолу по течението губи водите си в карстовия терен на Добруджанското плато. Реката се характеризира с непостоянно течение. В средната и долната си част Суха река е пресъхнала, поради изсичане на околните гори. Постоянен отток има само в горното течение на реката (до с. Карапелит), докато надолу отток има само в отделни периоди от годината, дължащ се както на снеготопенето, така и на поройни дъждове.

Между Добруджанското и Франгенското плато протича **р. Батова**. Реката има зимно-пролетно пълноводие, което започва още през ноември, достига максимума си през февруари и завършва през май. Останалите 5 месеца са маловодни, с най-ниска стойност през юли и август. В долното течение водите на реката се използват за напояване.

За района са характерни едни от най-ниските за страната стойности на средногодишната водоносност на реките (около и под 0,1 л/сек./км²), поради което за водоснабдяване се разчита предимно на подземни водоизточници.

Подземни води

Подземните води имат ключово значение за водния баланс на района. Въпреки общата засушливост в този район, съществуват благоприятни условия за акумулиране на значителни количества подземни води и за образуване на неголеми артезиански басейни. Районът е изграден главно от сарматски шуплести варовици и пясъчници, покрити с лъос, повърхностните води се филтрират, проникват дълбоко и образуват почти непрекъснат дълбоко лежащ поток от подземни води.

От гледна точка на подземните води обектът попада в Мизийския хидрогеоложки район, подобласт Варненска депресия - Източна Добруджа и Варненско плато. Границите на хидрогеоложкия подрайон обхващат причерноморската част на Мизийската платформа и включват платовидните заравнености с надморска височина под 340 m. В източната си част тя граничи с Черно море, което е формирало стръмен и висок бряг. Характерно за тази зона е

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

етажното разположение на водоносните хоризонти, вертикалната хидрохимична зоналност на подземните води, наличието на хидравлична връзка между водоносните хоризонти по линия на тектонските разседи и разломи, макар водоносните хоризонти да са добре изолирани един от друг и значително площно разпространение на докватернерните водоносни хоризонти. Вертикалното зонироване отделя три зони:

- горна зона с активен водообмен и с пресни ненапорни и напорни води от инфилтрационния генетичен цикъл;
- средна зона със забавен водообмен и повишена минерализация и температура на водите, които са напорни и са от смесен произход – стари морски и инфилтрационни;
- долна зона, където водите са практически без водообмен, имат висока минерализация и висока температура, а произходът им е седиментогенен.

В разглеждания район въз основа на установения по архивни данни геолого-литоложки строеж, геоморфоложки и тектонски характеристики, са отделени следните водоносни хоризонти:

- малм-валанжински;
- долно-средно еоценски;
- сарматски;
- кватернерен.

В основните водоносни хоризонти на подрайона, според характера на вместващите скали и типа на празнините в различните части, подземните води се определят като: карстово-порови, пукнатинно-порово-карстови, порови, пластови.

Според минерализацията си те са най-често пресни и слабо минерализирани. По температура са в границите на изискванията на стандарта за питейни води /изключение прави малм-валанжинският хоризонт с $T_{0C}=30-450C/$. Подземните води в кватернерните отложения и в сарматския водоносен хоризонт са най-често безнапорни, а в малм-валанжинския - напорни.

В заключение могат да се направят следните изводи:

- разглежданият район е сравнително беден на повърхностни водни ресурси;
- в близко бъдеще няма опасност от изтощаване на водите от подземните водоносни хоризонти (особено от малм-валанжинския);
- подземните водни ресурси от сарматския водоносен хоризонт са уязвими за повърхностно замърсяване и по принцип вече са замърсени в определена степен.

От Доклада за ОВОС на инвестиционно предложение за изграждане на регионално депо за твърди битови отпадъци за регион Добрич, може да се обобщи следното относно подземните води в района на депото в с. Стожер:

Води в кватернера

Кватернерната покривка е изградена главно от лъсови и лъсовидни седименти. Дебелината на тези материали е от няколко до 40-50 m. Лъсовият отложения се характеризират със значителна вертикална пропускливост, която улеснява инфилтрацията на валежни води в дълбочина. На места в основата на лъсовите отложения, са установени старокватернерни силно заглинени пясъци и чакъли до глини с валуни, които се характеризират със стойности на коефициента на филтрация до 3-5 m/d. Дълбочината на

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

залагане на подземните води е от 3-5 m до 18-20 m. Подхранването на подлъсовите води е изключително от инфилтрация на валежи, а дренирането – от низходящи извори с различен дебит (от 0,01 до 1 l/s). Вероятно част от подземните води се дренират от по-дълбокозалагащия порово-карстов комплекс на неогена. По филтрационна характеристика лъсовият комплекс е слабо водоносен и практическото му значение е незначително. В миналото значителна част от Лудогорието е използвало неогенските води от местни водоизточници (шахтови кладенци и каптирани извори).

Води в неогена

Неогенският водоносен хоризонт или комплекс е формиран в седиментите, изграждащи Одръската, Франгенската и Галатската свити с подчертано преобладание на първата. Съгласно класификацията за подземни водни тела според изискванията на рамковата директива за водите за Република България в разглежданото депо водите спадат към водното тяло с идентификационен №BG2G000000N018.

В алтернираните слабоспоени пясъчливи и кавернозни карбонатни скали на трите свити са акумулирани порови и порово-карстови по тип подземни води, които образуват общ водоносен хоризонт и/или комплекс. В разглеждания регион обикновено са се формирали порови и пукнатинно-порови по тип, ненапорни до полунапорни по характер подземни води, които на места преминават във водоносен комплекс, дрениращ водите си в долинната и овражна системи. Дълбочината на водните нива зависи от хипсометрията на релефа и достига до 20-80 m. от терена. Подземните води се подхранват предимно от инфилтрация на валежни води в обсега на площните им разкрития. Дренирането на комплекса се извършва от разсеяни низходящи извори по речно-овражната система. Модулът на подземния отток е 2-3 l/s/km², а относителният дебит на кладенците е над 2 l/s/m. Посочените стойности категоризират неогенския водоносен комплекс като главен водонос – клас В, който има важно стопанско значение.

Северозападните склонове на река Маринска (на разстояние 3 до 5 km северозападно) се формират малодебитни низходящи извори с водоупор екраниращите глинести прослойки между водовместващите седименти. Подземните води са порови по тип, слабо напорни – напор 3,0 метра. Основната част от повърхностния и подземен водния валежен ресурс се насочва към по-стръмните склонове на река Маринска. Характерът на подхранване на подземните води определя и променливия им режим – при влажни периоди е възможна поява на подземни води и в по-високите части на доловете, а водните нива могат да се покачат до 2,0 метра. Подземните води са с ниска водообилност и нямат практическо значение за водоснабдяването.

Малм-валанжски водоносен хоризонт

Горноюрския-валанжски (малм-валанжски) водоносен хоризонт е разпространен на територията на Северна и Североизточна България. Литоложки е представен от варовици, доломити и доломитизирани варовици на Каспичанската и Разградската свити. Водите му са грунтови до напорни. Изгражда пукнатинно-карстов колектор със слоест или еднороден водоносен хоризонт. Горната и долна част на малм-валанжския карбонатен комплекс са с ниска проводимост, докато средната част е високопроницаема зона (от 200 до около 400 m) с открита

кавернозност 10-15% за пълната мощност. Директното подхранване на хоризонта се осъществява в района Северобългарското сводово издигане, а индиректно по крупни тектонски нарушения или в пряк контакт (при липса на водоупор) с отгорезалягащите водоносни хоризонти на долно и горнокредните, палеогенски и неогенски отложения. Дренирането му във вид на извори се извършва по южно-Мизиския разлом и Венелин-Аксаковската (Толбухинска) дислокация основно чрез Девненски и Златински извори. По предварителни данни се предполага, че известна част от него се разтоварва по дизюнктивни нарушения в района на Черноморския шелф. Генералното направление на потока е в североизточно направление към Черно море. Филтрационните показатели на хоризонта в различните части на областта са твърде разнообразни и се отличават с голям размах. Дълбочината на горния водоупор е на около 400 m, а на долния - 1200 m със средна мощност 800 m. Статичното ниво на хоризонта в разглеждания район е на около 190-250 m от повърхността. По химически състав водите са хидрокарбонатно-магнезиево-натриеви, пресни, твърди с температура 13-16 градуса.

Микроязовирите на територията на общината са 16 на брой. Общинските язовири с относително постоянни водни количества са 10 на брой: Бенковски, Алцек, Карапелит, Полковник Иваново, Смолница 1, Смолница 2, Малка Смолница (държавна собственост), Полковник Минково, Плачи дол 1 и Плачи дол 2. Пресъхнали са 6 язовира – Воднянци, Вратарите, Фелдфебел Дянково – 2 бр. и Златия - 2 бр. В землището на село Одринци се намира язовир Одринци (3 мил. куб. м. вода) с водна площ около 60 хектара в северната част (около стената) и максималната дълбочина 3-4 м. Южните брегове са полегати, източните и северните по стръмни. Язовирът се използва предимно за риболов.

На територията на общината се намира сондажен **минерален извор до река Батовска** близо до село Прилеп. **Студени извори** има при село Ново Ботево и село Батово.

2.4. Почвени условия

Почвената покривка е формирана основно върху лъсова основа при степни и лесостепни растителни отношения. В нея се редуват карбонатни, типични и излужени черноземни почви. По долината на р. Батова има алувиално-ливадни почви. В южната част на общината има ограничени площи с оподзолени черноземи и тъмносиви горски почви, които са ерозирали в различна степен.

Основният почвен подтип са излужените черноземи. Състоянието на земите, за които е характерен този почвен подтип, се оценява като добро. Няма нарушаване на почвените характеристики от промишлени дейности. Ерозионните въздействия са характерни в близост до морето.

Терените предмет на плана попадат във физикогеографската подобласт на Приморска Дунавска равнина в Добруджанско-Франгенската морфоструктурната форма. Според почвената класификация на България /М. Пенков/, почвите в района са представени от следните почвени типове: “черноземи” /Chernozems/, “рендзини” /Rendzic leptosols/ и

“антропогенни почви” (Antrosols). Почвените видове срещани в рамките на площадката и контактни зони са съответно:

- за черноземи - “излужени черноземи“ с разновидност: средно-излужени, средно мощни, тежко пясъчливо-глинести;
- за рендзини - “рендзина с карбонатна плоча“.

Излужените черноземи /LEACHED CHERNOZEMS - FAO-UNESCO/ са развити в районите, обрасли с малки горски масиви. В стръмните участъци съществуващото почвено разнообразие на излужените черноземи е обусловено от склоновите процеси – проявена в различна степен ерозия /от първа до трета/. Ерозиралите терени са със скъсен почвен профил, по-ниско съдържание на хумус /поради неговото отмиване/, по-високо съдържание на карбонати и по високо рН. Почвите имат сравнително по-мощен почвен профил, състоящ се от хумусно-акумулативен хоризонт /50-60 cm/ и безкарбонатен преходен хоризонт /40-50 cm/. Почвите са тежко-пясъчливо-глинести, с плътно сложение, средно до силно излужени. Хумусният хоризонт е много тъмно-кафяв, с троховидно зърнеста структура, като карбонатите са измити над 90 cm /карбонатен мицел в профила почти липсва/. Преходният хоризонт е светлокафяв, уплътнен, тежко-пясъчливо-глинест и с буцеста структура. Водопропускливостта им е добра и варира от 0,6 до 1,3 м/час. Почвите са добре запасени с хумус (3-5%), отличават се с добри общи физични свойства – добра водопропускливост (0,6 до 1,35м/24h, в зависимост от дълбочината) и добър въздушен режим. Водният капацитет е добър - ППВ при $rF=2,5$, варира от 24-26,5%. Излужените черноземи са подложени на ветрова ерозия и склонова ерозия.

Почвите са от най–добре запасените с азот и хумус, но поради неравномерното разпределение на валежите в района, нитрификационните процеси не протичат равномерно и снабдяването на растенията с азот през летните месеци е затруднено.

Почвите са добре запасени с микроелементи с изключение на бор и молибден.

По устойчивост на химическо замърсяване /съгласно Инструкция №РД-00-11/1994 г. на МЗ/ излужените черноземи са от трети клас.

Рендзини (хумусно-карбонатни) почви /RENDZIC LEPTOSOLS-FAO-UNESCO/, са разпространени главно в бедните крайбрежни участъци, склоновете и суходолията, обраснали с тревна и степна растителност. Характеризират се с хумусно-акумулативен хоризонт, богат на карбонати, хумус и скелет /варовити и скални късове с различни размери/, с рохкаво сложение. Развити са върху варовици. Представен е видът “рендзина с карбонатна плоча”. Профилът им се характеризира с маломощен хумусно-акумулативен хоризонт /~30cm/, карбонатна плоча /изветрели материали – петрокалцит хоризонт/ и хоризонт “С”, представен от мергели и глини. По механичен състав са предимно пясъчливо-глинести с различно съдържание на скелета. Хумусният хоризонт се отличава с добра структура, средно богат до богат на хумус /~2,3-2,6%/ и на общ азот /0,1-0,2%/, със скални примеси. Количеството на карбонатите варира като в хумусно-акумулативния хоризонт те са ~ 48-60%, в карбонатната плоча нарастват на ~97%, след което рязко намаляват в “С “ хоризонт до ~54-60%. Реакцията на почвите е от средно до силно алкална. Върху хумусно-карбонатните почви са формирани бедни месторастения.

Във връзка с високата степен на водопропускливост и алкалната реакция на почвата /причина за хлороза по растенията/, на практика върху рендзините не може да се развива ефективно земеделие.

Антропогенните почви /antrosols-fao-UNESCO/ са представени от почвеният вид ”деградирани антросоли”. Те са условно наречени почви и представляват терени с унищожени почвени характеристики вследствие на човешката дейност. В тази разновидност попадат трасетата на проведената пътна инфраструктура и местата със строежи и благоустроявания в съседни зони.

Почвите в община Добричка имат високо естествено плодородие и са *подходящи за отглеждане предимно на зърнени и технически култури* (пшеница, ечемик, царевича, слънчоглед, цвекло, рапица, фасул, грах, люцерна).

2.6. Растителен свят

Широко разпространени на територията на община Добричка са тревните, храстовидни и дървесни видове (дъб, габър, ясен, липа, акация, червен дъб, киселица, шестил и иглолистни). От храстите преобладават предимно дрян, глог, кучи дрян и др. Тревната покривка е гъста, състояща се предимно от житни треви. За защитена местност “Орлова могила” са характерни божур и останки от степни гори. Преобладава културната и селскостопанска растителност.

Територията на разглежданата зона попада в Мизийската горскорастителна област, подобласт Добруджанско Черноморие. Във вертикално отношение растителността в района е заета от масиви, принадлежащи на “Долен равнинно-хълмист и хълмист пояс” с подпояс на равнинно-хълмисти дъбови гори. В него са разпространени естествено растящите дървесни видове келяв габър, цер, мъждрян, полски ясен, клен, летен дъб и космат дъб. Незначително е разпространението на бряста, мекиша, благуна, елшата, върбата, габъра, източния бук. Преобладават естествените гори от издънков произход. От изкуствено внесените видове най-голямо участие има акацията, черният бор, шестила, клена, явора, ореха, сребролистната липа, махалекката, евроамериканските тополи, бадемът, кайсията, крушата, киселицата, копривката, гръцката ела, атлаският кедър и др. От храстовите видове се срещат: дрян, глог, смрадлика, драка, шипка, кучи дрян, брадавичест и ръбест чашкодрян, птиче грозде, черна калина.

Типовете месторастения обхващат пасища и обрастнали терени горски фонд с относително еднакъв растежен статус. Те са пояс на средно влажните горски оврази – средно влажно до сухо месторастене с по-сух режим на подхранване с води, върху хумусно-карбонатна почва, плитко до средно дълбоко с камениста подложка. Доминантен вид е *Ulmus minor* Mill. - полски бряст, а придружаващи видове са: *Carpinus betulus* L. - обикновен габър; *Fraxinus ornus* L. – мъждрян; *Acer tataricum* L. – мекиш; *Prunus mahaled* L. - дива череша; *Sorbus torminalis* (L.) Crantz – брекиня; *Pyrus pyraister* Burgsd. - дива круша; *Celtis australis* L. – копривка; *Cornus mas* L. - обикновен дрян; *Ligustrum vulgare* L. – маслинка; *Crataegus monogyna* Jacq. - едноплодников глог; жасмин (*Jasminum fruticans* L). Тревният етаж е представен от: *Dactylis glomerata* L. subsp. *glomerata* - ежова главица, *Brachypodium pinnatum* (L.) Beauv. subsp. *rupestre* (Host) Rchb. - клонест късокрак, *Buglassoides purpurocoerulea* (L.) Johnst. - виолетова

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

белоочица, *M. ovata* Stenb et Hoppe - овален пролез, *Milium effusum* L. - клонесто горско просо, *Melica ciliata* L. - ресничеста бисерка, *Mycelis muralis* (L.) Dimort. - стенна салата, *Lamiastrum galeobdolon* (L.) Ehrend. - жълта мъртва коприва, *Festuca heterophylla* Lam. - разнолистна власатка, *Euphorbia amygdaloides* L. - горска млечка, *Festuca vaginata* W. et K. ex. Willd. - влагалищна власатка, *Silene alba* (Mill.) E. Krause - бяло плюскавиче, *Veronica chamaedrys* L. - плоско семенно великденче, *Arabis hirsuta* (L.) Scop. - влакнеста гъшарка и други.. Развити на места са лиани - *Hedera helix* L.- бръшлян, *Clematis vitalba* L. – повет.

Естествената растителност е от ксеротермен (сухоустойчив) тип, формираща пасища с полустепен характер (Янчева и др., 1997), обусловена от почвените и климатични условия на района. Растителната покривка е комплекс от тревни фитоценози с различни доминантни видове, които се редуват в зависимост от мощността на почвата и в повечето случаи те са отворени, с преобладаване на калцифилни видове. Характерна е засилена деградация на пасищната растителност, за което свидетелства увеличеното разнотревието и присъствието на рудерални видове. Разпространени са белизмови пасища в които са установени три сезонни аспекта, а именно: раннопролетен (ефемерен) с преобладаване на луковичната ливадина (*Poa bulbosa*); летен с преобладаване на лъжеовчата власатка (*Festuca pseudovina*), гребеновидния житняк (*Agropyron cristatum*); късен с преобладаване на белизма (*Dichanthium ischaemum*) и голоосилесто коило (*Stipa capillata*). Участието на житните в тревостоя варира от 15 до 50%. В по-голямо обилие се срещат гребеновидния житняк (*Agropyron cristatum*), троскота (*Cynodon dactylon*) и обикновената овсига (*Bromus commutatus*). Разнотревието е с най-разнообразен видов състав и най-широко вариране по процентно участие – от 10 до 90%. С по-голяма честота и обилие се срещат видовете, които нямат хранителна стойност и рудералните видове: полски ветрогон (*Elyngium campestre*), полска паламида (*Cirsium arvense*), късодръжков магарешки бодил (*Carduus acanthoides*), млечка (*Euphorbia glareosa*), австрийски пелин (*Artemisia austriaca*), обикновен пчелинок (*Marrubium vulgare*), дребна перуника (*Iris pumila*) и други, а по-слабо са представени светлолюспестия и лерхианов пелин (*Artemisia pedemontana*, *A. lerchiana*), теснолистния живовлек (*Plantago lanceolata*), лечебното глухарче (*Taraxacum officinalis*), бялото и обикновеното подъбиче (*Teucrium polium*, *T. chamaedrys*), обикновената крупина (*Scirpus vulgaris*), австрийския лен (*Linum austriacum*), жълтия равнец (*Achillea clypeolata*), пролетния горицвет (*Adonis vernalis*), вълнистия напръстник (*Digitalis lanata*), едрочветното срамливче (*Orlaya grandiflora*), обикновеното милосърдниче (*Asperula cynanchica*), обикновеното и лаксмановото срещниче (*Ajuga chamaepytis*, *A. Laxmanii*), чакълната млечка (*Euphorbia nicaeensis*), уралската звездоглавка (*Cephalaria uralensis*), южното чапличе (*Scandix australis*), есенен мразовец (*Colchicum autumnale*), зимния лен (*Linum bienne*), теснолистния и обикновения божур (*Paeonia tenuifolia*, *P. peregrina*), жълтото асфоделине (*Asphodeline lutea*), седефчето (*Ruta graveolens*) и турската мащерка (*Thymus zygoides*). Бобовите заемат от 5 до 10% от тревостоя и включват главно едногодишни ефемерни или летни видове като извито сграбиче (*Astragalus hamosus*), дребноплодна люцерна (*Medicago minima*), фий (*Vicia sativa*), азиатска глушина (*Vicia peregrina*), а от многогодишните най-добре представени са обикновен

звездан (*Lotus corniculatus*), хмелна люцерна (*Medicago lupulina*), сърповидна люцерна (*Medicago falcata*) и обикновена комунига (*Melilotus officinalis*).

Върху по-уплътнените почви са разпространени троскотово-пасищно-райграсови пасища, в които доминират троскот (*Cynodon dactylon*) и пасищния райграс (*Lolium perenne*). Житните растения заемат около 60% от тревостоя и освен доминантите се срещат още ливадна ливадина (*Poa pratensis*), броеничеста ливадина (*Poa sylvicola*), мека овсига (*Bromus mollis*), полска овсига (*Bromus arvensis*) и миши див ечемик (*Hordeum murinum*). Бобовите са застъпени с 3 до 10% като най-често се срещат сърповидна люцерна (*Medicago falcata*), обикновен звездан (*Lotus corniculatus*), хмелна люцерна (*Medicago lupulina*) и извито сграбиче (*Astragalus hamosus*). Разнотрeвието заема 37-40% и включва видове като теснолистния живовлек (*Plantago lanceolata*), лечебното глухарче (*Taraxacum officinalis*), млечка (*Euphorbia suparissias*), висок лопен (*Verbascum thapsiforme*), същинско еньовче (*Galium verum*), горчив пелин (*Artemisia absinthium*), бял равнец (*Achillea millefolium*) и двугодишна дрипавка (*Crepis biennis*). Растителността в тези пасища е с ниски фуражни качества, прегаря още в началото на лятото и не може да се използва.

От храстите се срещат главно видове като източен габър (*Carpinus orientalis*), обикновен глог (*Crataegus monogyna*), обикновен люляк (*Syringa vulgaris*), махалебка (*Prunus mahaleb*), смрадлика (*Cotinus coggygia*), трънка (*Prunus spinosa*), драка (*Paliurus spina-cristi*), мъждрян (*Fraxinus ornus*), космат дъб (*Quercus pubescens*), шипка (*Rosa canina*) и други, а от лианите се среща повета (*Clematis vitalba*).

2.6. Животински свят

Във фаунистично отношение, територията на общината се отличава с преобладаващи степни видове. От едрите хищници характерни са вълкът и лисицата, от дребните – пъстрият пор и степният пор. Други типични представители на местната фауна са европейският лалугер, обикновеният хомяк, заекът, таралежът. От птиците, освен широко разпространените видове като лястовици и врабци, в района се срещат и прелетни характерни видове като дропла и стрепет. По-рядко срещани представители са червен ангъч, белоопашат мишелов, малък скален орел.

Територията на община Добричка попада в Дунавския район на Евросибирската зоогеографска подобласт (Георгиев 2002). Фауната, обитаваща района, се характеризира с присъствието на специфични степни елементи и е обусловена от наличието на развито селско стопанство, суходолия и гори.

Видовият състав на установените представители на гръбначната фауна за района на община Добричка (наименованията на видовете са по Симеонов, Мичев 1991) е следният:

I. Клас влечуги /Reptilia/ - Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Пъстър смок (*Elaphe quatuorlineata sauromates*), Смок мишкар (*Elaphe longissima*), Кримски гушер (*Podarcis taurica*), Стенен гушер (*Podarcis muralis*), Зелен гушер (*Lacerta viridis*), Ивичест гушер (*Lacerta trilineata*), Обикновена водна змия (*Natrix natrix*), Сива водна змия (*Natrix tessellata*), Голям стрелец (*Coluber jugularis*);

II. Клас птици /Aves/ - Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), Качулата чучулига (*Galerida cristata*), Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), Полска чучулига (*Alauda arvensis*), Сиво каменарче (*Oenanthe oenanthe*), Черногърбо каменарче (*Oenanthe pleschanka*), Ориенталско каменарче (*Oenanthe isabellina*), Сива овесарка (*Miliaria calandra*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), Черноглава овесарка (*Emberiza melanocephala*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Малко белогушо коприварче (*Sylvia curruca*), Голямо белогушо коприварче (*Sylvia communis*), Полска бърбрия (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Сива сврачка (*Lanius excubitor*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Папуняк (*Urupa europaeus*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Посевна гъска (*Anser fabalis*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Шилоопашата патица (*Anas acuta*), Сива патица (*Anas strepera*), Фиш (*Anas penelope*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Обикновена ветрушка (*Falco tinnunculus*), Яребица (*Perdix perdix*), Пъдпъдък (*Coturnix coturnix*), Малка чайка (*Larus minutus*), Сребриста чайка (*Larus argentatus*), Малка черногърба чайка (*Larus canus*), Чайка буревестница (*Larus fuscus*), Домашен гълъб (*Columba livia forma domestica*), Гривяк (*Columba palumbus*), Гугутка (*Streptopelia decaocto*), Гургулица (*Streptopelia turtur*), Обикновена кукувица (*Cuculus canorus*), Кукумявка (*Athene noctua*), Обикновен пчелояд (*Merops apiaster*), Брегова лястовица (*Riparia riparia*), Селска лястовица (*Hirundo rustica*), Червенокръста лястовица (*Hirundo daurica*), Градска лястовица (*Delichon urbica*), Авлига (*Oriolus oriolus*), Кос (*Turdus merula*), Сойка (*Garrulus glandarius*), Обикновен скорец (*Sturnus vulgaris*), Щиглец (*Carduelis carduelis*), Зеленика (*Carduelis chloris*), Голям синигер (*Parus major*), Южен славей (*Erithacus megarrhynchos*), Ръждивогушо ливадарче (*Saxicola rubetra*), Домашно врабче (*Passer domesticus*), Полско врабче (*Passer montanus*), Испанско врабче (*Passer hispaniolensis*), Скално врабче (*Petronia petronia*), Орехче (*Troglodytes troglodytes*), Сврака (*Pica pica*), Чавка (*Corvus monedula*), Полска врана (*Corvus frugilegus*), Гарван (*Corvus corax*), Сива врана (*Corvus corone cornix*);

III. Клас бозайници /Mammalia/ - Белогръд таралеж (*Erinaceus concolor*), Белокоремна белозъбка (*Crocidura leucodon*), Малка белозъбка (*Crocidura suaveolens*), Европейска катерица (*Sciurus vulgaris*), Европейски лалугер (*Spermophilus citellus*), Обикновен сънливец (*Glis glis*), Горски сънливец (*Dromomys nitedula*), Домашни мишки (*Mus sp.*), Черен плъх (*Rattus rattus*), Сив плъх (*Rattus norvegicus*), Горски мишки (*Apodemus sp.*), Полевка (*Microtus arvalis*), Див заек (*Lepus europaeus*), Лисица (*Vulpes vulpes*), Черен пор (*Mustela putorius*), Белка (*Martes foina*).

По-характерните видове от херпетофауната са стенния гущер (*Podacris muralis*), зеления гущер (*Lacerta viridis*) и ивичестия гущер (*Lacerta trilineata*). На територията, където ще се реализира инвестиционното предложение от орнитофауната преобладават главно синантропни видове като домашното врабче (*Passer domesticus*), полското врабче (*Passer montanus*), чавката (*Corvus monedula*), домашния гълъб (*Columba livia f. domestica*), гургулицата (*Streptopelia turtur*), свраката (*Pica pica*), полската врана (*Corvus frugilegus*) и сивата врана (*Corvus corone cornix*). От степните видове са наблюдавани главно дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), черноглава овесарка (*Emberiza melanocephala*), късопръста чучулига (*Calandrella*

brachydactyla) и полска чучулига (*Alauda arvensis*). Бозайната фауна, като цяло е слабо застъпена, с отделни екземпляри от полска мишка (*Apodemus agrarius*), сляпо куче (*Nanospalax leucodon*), сив плъх (*Rattus norvegicus*) и заек (*Lepus europaeus*).

В района са установени малко на брой индивиди от редки и застрашени от изчезване видове животни. От влечугите това са единични екземпляри от двата вида костенурки – шипобедрена и шипоопашата (*Testudo graeca*, *Testudo hermanni*) и голям стрелец (*Coluber jugularis*), които са включени в Приложения 2,3 и 4 на Закона за Биологичното разнообразие (ЗБР). От животинските видове, характерни за прилежащите територии в Приложение № 2 са включени 25, в Приложение №3 – 60, в Приложение №4 – 17 и в Приложение №6 – 7 вида. 54 вида са включени в Приложение II и 30 в Приложение III на Бернската Конвенция, а 77 вида в Европейския Червен списък. В Червената книга на РБългария са включени 9 вида. От бозайниците само сляпото куче (*Nanospalax leucodon*) е включено в Европейския Червен списък с неуточнен статус.

2.7. Защитени територии

Защитените местности на територията на община Добричка са следните:

- **Защитена местност „Орлова могила“** - Стопанисва се от ДГС „Добрич“. Територията, която обхваща местността е 42,7 ха, като попада изцяло в териториалния обхват на община Добричка;
- **Защитена местност „Суха река“** – Общата ѝ площ е в размер на 1 773,38 ха. Общините, които попадат в нейния териториален обхват са Добричка, Крушари и Тервел.

Защитените зони по Натура 2000 по директивата за птиците, които се намират на територията на община Добричка, са:

- **Защитената зона BG0002048 “СУХА РЕКА”** /обявена със Заповед № РД-853/15.11.2007 г., доп. и изм. със Заповед № РД- 84/28.01.2013 г. на министъра на околната среда и водите/ е с обща площ от 254 377.861 дка и обхваща землищата на с. Краново и с. Голеш, община Кайнарджа, област Силистра; с. Коларци, с. Брестница, с. Оногур и с. Балик, община Тервел, с. Воднянци, с. Миладиновци, с. Черна, с. Хитово, с. Житница, с. Крагулево, с. Дряновец, с. Тянево, с. Подслон, с. Карапелит, с. Полковник Иваново, с. Ловчанци, с. Гешаново и с. Пчелник, община Добричка и с. Зимница, с. Капитан Димитрово, с. Габер, с. Огняново, с. Александрия, с. Телериг, с. Ефрейтор Бакалово и с. Северци, община Крушари, област Добрич;
- **Защитената зона BG0002085 “ЧАИРЯ”** /обявена със Заповед № РД-551/05.09.2008 г. на министъра на околната среда и водите/ обхваща землищата на с. Методиево и с. Генерал Колево, община Добричка и с. Пленимир, община Генерал Тошево, област Добрич, и е с обща площ от 14 515.749 дка;
- **Защитената зона BG0002082 “БАТОВА”** /обявена със Заповед № РД-129/10.02.2012 г., на министъра на околната среда и водите/ обхваща землищата на с. Аксаково, с. Въглен, с. Генерал Кантарджиево, с. Долище, с. Изворско, с. Кичево, с. Климентово, с.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

Куманово, с. Любен Каравелово, с. Новаково, с. Орешак, с. Осеново, с. Яребична, община Аксаково, област Варна, гр. Варна, с. Каменар, р-н Владислав Варненчик, община Варна, област Варна, с. Кранево, с. Ляхово, с. Оброчище, с. Рогачево, с. Храброво, с. Църква, община Балчик, област Добрич, с. Батово, с. Дебрене, с. Одърци, с. Прилеп, с. Соколник, с. Стожер, община Добричка, област Добрич. Общата ѝ площ е 381 475.190 дка.

Защитените зони по Natura 2000 по директивата за опазване на природните местообитания (хабитати) и на дивата флора и фауна, които се намират на територията на община Добричка, са:

- **Защитената зона BG0000102 „Долината на река Батова“** обхваща землищата на гр. Аксаково, с. Вълген, с. Генерал Кантарджиево, с. Долище, с. Изворско, с. Климентово, с. Любен Каравелово, с. Новаково, с. Орешак, с. Яребична, община Аксаково, област Варна, с. Кранево, с. Ляхово, с. Оброчище, с. Рогачево, с. Храброво, с. Църква, община Балчик, област Добрич, с. Батово, с. Дебрене, с. Одърци, с. Прилеп, с. Соколник, с. Стожер, община Добричка, област Добрич, с обща площ 184 591.874 дка.
- **Защитената зона BG0000107 „Суха река“** обхваща долината на Суха река с прилежащите ѝ суходолия, скали и скални венци по склоновете. Разположена е в Добруджа и обхваща участъка от най-южните ръкави на реката, между селата Изгрев и Калиманци на юг и до село Краново на север. Реката почти изцяло се губи в карстовия терен. Между селата Ефрейтор Бакалово и Брестница тя преминава в язовир с дължина 7-8 км. Хълмовете по суходолието са обрасли с дъбови гори, по-рядко само от цер /*Quercus cerris*/, по-често смесени гори от цер и келяв габър /*Carpinus orientalis*/ и мъждрян /*Fraxinus ornus*/. На места с откритите пространства около долината са заети със селскостопански земи и пасища формирани от ксеротермни тревни съобщества с преобладаване на белизма /*Dichanthium ischaetum*/, луковична ливадина /*Poa bulbosa*/ и др. и по-рядко с мезоксеротермна тревна растителност. В защитената зона попадат 12 типа местообитания от Приложение I на Директива 92/43.

На територията на общината са обявени и следните четири вида **вековни дървета**:

- Вековно дърво „Круша“ – с. Златия;
- Вековно дърво „Обикновен бук“, обявено със заповед №1027/01.12.1982 г. на КОПС в с. Батово, м-ст „Кирчово кайначе“, отд. 277/подотд. „и“ на ДДС Балчик по ЛУП от 2005 г.;
- Вековно дърво „Топола – бяла“, обявено със заповед №3734/06.10.1965 г. в с. Батово (на площада пред кметството);
- Вековно дърво „Летен дъб“, обявено със заповед №1027/01.12.1982 г. на КОПС в с. Стефаново в частен имот.

Сред защитените растителни видове са и находищата на божур и останките от степни гори в землището на с. Орлова могила, както и находището на обикновения божур при с. Батово.

3. Социално-демографски характеристики

3.1. Динамика на населението

Към 31.12.2014 г. населението на община Добричка е 21 142 д. или 11,6% от населението на област Добрич. През периода 2010-2014 г. се наблюдава тенденция към намаление на населението в общината – намаление с 2 722 д. (11,4%) за 2014 г. спрямо 2010 г. (23 864 д.). На територията на община Добричка няма градове, населението живее в селата на общината (по данни на НСИ).

3.2. Разпределение на населението по възрастов и полов признак

Разпределението на населението по възраст и пол е следното:

Таблица 1. Възрастова структура на населението на община Добричка за периода 2010-2014 г.

Показатели/Години	2010	2011	2012	2013	2014
Население - общо	23 864	21 828	21 532	21 265	21 142
мъже	11 864	10 991	10 829	10 661	10 600
жени	12 000	10 837	10 703	10 604	10 542
Под трудоспособна възраст	3 722	3 523	3 525	3 524	3 519
мъже	1 868	1 814	1 796	1 794	1 790
жени	1 854	1 709	1 729	1 730	1 729
В трудоспособна възраст	12 970	11 724	11 649	11 514	11 450
мъже	7 091	6 540	6 508	6 410	6 372
жени	5 879	5 184	5 141	5 104	5 078
Над трудоспособна възраст	7 172	6 581	6 358	6 227	6 173
мъже	2 905	2 637	2 525	2 457	2 438
жени	4 267	3 944	3 833	3 770	3 735

Източник: Национален статистически институт

Данните от таблицата показват, че по отношение на възрастовата структура на населението през периода 2010-2014 г. се наблюдават следните тенденции:

- Населението в под трудоспособна възраст намалява с 203 д. (5,5%) за 2014 г. (3 519 д.) спрямо 2010 г. (3 722 д.);
- Населението в трудоспособна възраст намалява с 1 520 д. (11,7%) за 2014 г. (11 450 д.) спрямо 2010 г. (12 970 д.);
- Населението в над трудоспособна възраст намалява с 999 д. (13,9%) за 2014 г. (6 173 д.) спрямо 2010 г. (7 172 д.);

През разглеждания период данните от НСИ показват, че мъжете заемат по-голям дял спрямо жените в групите в под и в трудоспособна възраст, за разлика от групата в над трудоспособна възраст, където жените са значително повече.

3.3. Естествен и механичен прираст на населението

Броят на населението в общината се обуславя и от факторите естествен и механичен прираст на населението.

Таблица 2. Естествено движение на населението по области, общини и пол за периода 2010-2014

2.

Година	Област/Община	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
		всичко	момчета	момичета	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2010	Област Добрич	1 827	932	895	2 998	1 644	1 354	-1 171	-712	-459
	Община Добричка	213	90	123	550	310	240	-337	-220	-117
2011	Област Добрич	1 843	955	888	2 924	1 604	1 320	-1 081	-649	-432
	Община Добричка	226	119	107	509	281	228	-283	-162	-121
2012	Област Добрич	1 689	874	815	2 961	1 592	1 369	-1 272	-718	-554
	Община Добричка	219	104	115	528	275	253	-309	-171	-138
2013	Област Добрич	1 614	823	791	2 858	1 621	1 237	-1 244	-798	-446
	Община Добричка	187	98	89	521	312	209	-334	-214	-120
2014	Област Добрич	1 562	808	754	2 922	1 586	1 336	-1 360	-778	-582
	Община Добричка	173	91	82	495	263	232	-322	-172	-150

Източник: Национален статистически институт

От данните в таблица 2 могат да се направят следните изводи по отношение на естественото движение на населението в община Добричка през периода 2010-2014 г.:

- **Раждаемостта** се характеризира с отрицателна тенденция – общият брой на живородените е намалял с 40 д.;
- **Смъртността** има колебливи стойности – в периода 2010-2012 г. нараства, за 2013 г. се отбелязва намаление в стойността ѝ, след което за 2014 г. отново има увеличение. Като цяло, изменението на смъртността в общината за 2014 г. спрямо 2010 г. е в посока намаление – намаление с 55 д. за 2014 г. спрямо 2010 г. В допълнение, може да се отбележи по-високата смъртност при мъжете;
- През целия разглеждан период смъртността бележи по-високи стойности спрямо раждаемостта, поради тази причина и **естественият прираст** в община Добричка за периода 2010-2014 г. се характеризира с отрицателни стойности.

Данните за механичното движение на населението в таблица 3 показват, че:

Таблица 3. Механично движение на населението в община Добричка за периода 2010-2014 г.

Година	Заселени	Изселени	Механичен прираст
2010	622	713	-91
2011	370	409	-39
2012	366	353	+13
2013	403	336	+67
2014	549	350	+199

Източник: Национален статистически институт

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

Броят на заселените и броят на изселените в община Добричка през разглеждания период бележат тенденция към намаление - намаление съответно с 73 д. и 350 д. Важно е да се отбележи, че през периода 2012-2014 г. броят на заселените е със значително по-високи стойности спрямо този на изселените, което от своя страна оказва благоприятно въздействие върху цялостното развитие на общината.

Механичният прираст в началото на разглеждания период се характеризира с отрицателни стойности (-91 за 2010 г.), но поради отбелязаните положителни тенденции по отношение на броя на заселените, към края на периода той вече придобива положителна стойност (+199 за 2014 г.).

**3.4. Средногодишна продължителност на живота на населението на област Добрич.
Прогноза за населението на област Добрич и община Добричка в средносрочен и
дългосрочен аспект**

Данните в таблица 4 показват, че през периода 2008-2014 г. е постоянна тенденцията на увеличаване на средната продължителност на живот на населението в област Добрич, като тя е по-висока при жените.

Таблица 4. Средна продължителност на живота на населението за област Добрич по пол за периода 2008-2014 г.

Област	2008-2010 г.			2009-2011 г.			2010-2012 г.			2011-2013 г.			2012-2014 г.		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Добрич	71,6	67,7	75,77	71,91	68,16	75,96	72,27	68,85	75,67	72,49	69,14	76,06	72,72	69,39	76,23

Източник: Национален статистически институт

Прогнозата за населението на област Добрич до 2070 г., при хипотеза на конвергентност, е следната:

Таблица 5. Прогноза за населението на област Добрич за периода 2015-2070 г.

Област / Пол	При хипотеза за конвергентност ¹												
	Години												
	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070	
Добрич	180 929	172 040	163 246	154 626	146 315	138 345	130 792	123 658	116 927	110 543	104 563	99 065	
Мъже	88 254	83 463	78 990	74 798	70 914	67 258	63 809	60 512	57 368	54 362	51 556	48 984	
Жени	92 675	88 577	84 256	79 828	75 401	71 087	66 983	63 146	59 559	56 181	53 007	50 081	

¹ При хипотеза за конвергентност: Този вариант се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално-икономическото развитие на страните членки.

Източник: Национален статистически институт

Прогнозата за населението на област Добрич в дългосрочен аспект очертава негативна тенденция. Населението в областта ще намалее с 26 303 д. (14,5%) до 2030 г., с 57 271 д. (31,7%) до 2050 г. и с 81 864 д. (45,2%) до 2070 г. спрямо броя за населението към настоящия момент (2015 г. – 180 929 д.), т.е. почти наполовина.

На таблица 6 са представени прогнозни стойности за броя на населението на община Добричка за периода 2015-2043 г.:

Таблица 6. Прогноза за населението на община Добричка за периода 2015-2043 г.

Години	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2028	2043
Община Добричка	20 767	20 451	20 140	19 834	19 533	19 236	18 944	18 656	17 017	13 523

Източник: Национален статистически институт

Видно от таблицата е, че за община Добричка се очертава същата негативна тенденция по отношение на броя на населението, както и при прогнозните стойности за област Добрич. Населението в общината ще намалее с 1 531 д. (7,4%) до 2020 г., с 3 750 д. (18,1%) до 2028 г. и с 7 244 д. (34,9%) до 2043 г. спрямо броя му към настоящия момент (2015 г. – 20 767 д.).

3.5. Доходи и заетост на населението

На таблица 7 са представени данни относно средногодишния доход на лице от домакинство в област Добрич за периода 2010-2013 г.:

Таблица 7. Средногодишен доход на лице от домакинство за периода 2010-2013 г.

	2010 г.	2012 г.	2013 г.
България	3 648 лв.	4 327 лв.	4 814 лв.
Област Добрич	3 013 лв.	3 856 лв.	4 166 лв.

Източник: Национален статистически институт

Данните от таблицата показват, че средногодишния доход на лице от домакинство в област Добрич е сравнително близък с отчетения на национално ниво. Средногодишния доход на лице от домакинство в областта е нараснал с 843 лв. (30%) за 2012 г. и с 1 153 лв. (38,3%) за 2013 г. спрямо стойността му през 2010 г. (3 013 лв.). Отчетените стойности на показателя за областта през 2013 г. показват, че доходът на лице от домакинство в областта е с 648 лв. по-нисък спрямо отчетения за страната (2013 г. – 4 814 лв.).

Средната годишна работна заплата е ключов индикатор за развитието на община Добричка. За периода 2010 – 2013 г. тя бележи тенденция към увеличение, като за 2013 г. нейната стойност възлиза на 8 196 лв. или с 28% повече спрямо базовата стойност от 6 403 лв. за 2010 г.

По отношение на **заетостта** в община Добричка, по данни на НСИ, се наблюдава увеличение с 412 д. (16,6%) на средносписъчния брой на наетите по трудово и служебно правоотношение за 2013 г. спрямо 2010 г. (2 488 д.).

Данни за безработицата, търсенето и предлагането на трудовия пазар в общината са представени на таблицата 8:

Таблица 8. Икономическа активност и безработица в община Добричка за периода 2010-2014 г.

Община Добричка	Икономически активни лица (брой)	Регистрирани безработни (брой)	Регистрирани безработни до 29 г. включително (брой)	Регистрирани безработни с регистрация над 1 г. (брой)	Брой безработни за едно СРМ	Равнище на безработица (%)
2010 г.	10 306	988	164	380	48	9,59
2014 г.	6 682	1 062	145	438	86	15,9

Източник: Национален статистически институт

Данните от таблицата ясно очертават негативна тенденция по отношение на икономическата активност и безработицата в община Добричка през разглеждания период – икономически активните лица са намалели с 3 624 д. (35,2%), а броя на безработните се е увеличил със 74 д. (7,5%). Равнището на безработицата се е повишило с 6,31% за 2014 г. спрямо 2010 г. Броят на безработните с регистрация над 1 г. нараства с 58 д. (15,3%). Значително нараства и броя на безработните за едно свободно работно място – увеличение с 38 д. (79,2%) за 2014 г. спрямо началото на периода. От друга страна, положителна тенденция се забелязва при броя на безработните младежи (до 29 г.), който е намалял с 19 д. или 11,6% за 2014 г. спрямо 2010 г.

4. Икономически характеристики

4.1. Състояние на основните икономически сектори

Данни за основните икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономически дейности за община Добричка за периода 2010-2013 г. са представени на таблица 9:

Таблица 9. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия за периода 2010-2013 г. по икономически дейности

Икономически дейности	2010 г.				2013 г.			
	Предприятия (брой)	Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	Заети лица (брой)	ДМА (хил. лв.)	Предприятия (брой)	Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	Заети лица (брой)	ДМА (хил. лв.)
Община Добричка	428	244 423	2 391	116 440	589	315 553	2 593	201 889
Селско, горско и рибно стопанство	140	124 151	1 424	98 604	299	182 330	1 631	163 757
Преработваща промишленост	38	61 572	561	8 252	43	..	589	9 978
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	9	..	5	1 587	9	2 326	..	21 847
Строителство	6	8	..	45	1 761
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	153	54 697	257	4 524	148	37 929	223	2 244
Транспорт, складиране и пощи	8	500	9	66	12	784	16	337
Хотелиерство и ресторантьорство	23	722	35	100	25	853	33	99

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

Операции с недвижими имоти	22	143	15	1 508	19	161	4	1 616
Професионални дейности и научни изследвания	11	219	11	7	9	..	19	42
Хуманно здравеопазване и социална работа	11	317	24	68	9	448	22	78
Други дейности	4	14	4	10	3	130

*Източник: Териториално статистическо бюро – Добрич
Забележка: .. - конфиденциални данни*

От данните в таблица 9 могат да бъдат направени следните изводи:

- Броят на предприятията в община Добричка бележи тенденция към увеличение – увеличение с 161 бр. (37,6%) за 2013 г. спрямо 2010 г.;
- Нетните приходи от продажби на продукцията също бележат ръст – увеличение със 71 130 хил. лв. (29,1%) за 2013 г. спрямо 2010 г.;
- Броят на заетите лица е нараснал с 2020 д. (8,4%) за 2013 г. спрямо 2010 г.;
- Разходите за закупуване на ДМА значително нарастват – увеличение с 85 449 хил. лв. (73,4%) за 2013 г. спрямо 2010 г.;
- Най-голям относителен дял по отношение на броя на предприятията, нетните приходи от продажби, както и броя на заетите лица имат секторите „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ и „Селско, горско и рибно стопанство“.

По отношение на броя на предприятията според заетите в тях лица могат да бъдат направени следните изводи: по данни на НСИ, към края на 2013 г. на територията на общината най-разпространени са микропредприятията (до 9 заети), които заемат дял от 91,7%. Малките предприятия (10 до 49 заети) заемат дял от 7,1%, а средните предприятия (50 до 249 заети) - 1,2%. На територията на общината няма големи предприятия (с над 250 заети).

Малките и средните предприятия в общината реализират продукцията си на територията на страната, както и на външни пазари.

Селско стопанство

Благоприятното съчетание на природно-климатичните условия създава предпоставки районът на община Добричка да се определи като един от големите производители на селскостопанска продукция в страната. Селското стопанство е важен източник на доходи в населените места от общината, необходим и за поддържане на част от промишлената функция общината (особено на хранително-вкусовата промишленост).

В община Добричка се развиват дейности като: зърнопроизводство, зеленчукопроизводство, овощарство, билкарство, говедовъдство, свиневъдство, птицевъдство, пчеларство, зайцевъдство, тютюнопроизводство, отглеждане на малини, къпини, ягоди и др.

На таблица 10 са представени данни относно основните показатели в областта на земеделието за периода 2010-2014 г.:

Таблица 10. Основни показатели в областта на земеделието в община Добричка за периода 2010-2014 г.:

Показател	2010 г.	2012 г.	2014 г.
Размер на засетите земеделски площи (дка)	880 003	880 000	880 055
Обработваема земеделска земя (дка)	880 003	880 000	880 055
Поливни земеделски площи	283	271,1	205,9
Трайни насаждения (дка)	1 079,71	1 079,71	4 576,29
Земеделски производители (брой)	489	460	486

Източник: Национален статистически институт

Данните от таблицата показват, че размерът на **засетите земеделски площи** и **обработваемата земеделска земя** имат еднакви стойности и бележат известно нарастване през разглеждания период. От друга страна, **поливните земеделски площи** намаляват – намаление с 27,2% за 2014 г. спрямо 2010 г. Трайните насаждения значително се увеличават, като отбелязаното увеличение за 2014 г. спрямо 2010 г. е в размер на 3 496,58 дка или 323,8%. В допълнение, към 31.12.2014 г. в община Добричка има регистрирани 486 **земеделски производители** или с 26 бр. (5,7%) повече спрямо 2012 г. (460 бр.).

Животновъдство

Животновъдството губи много от своите позиции и докато е било силно развито в миналото, сега несигурният пазар на продукти от животински произход, недостатъчният контрол върху вноса на тези продукти, нелоялната конкуренция и ниските изкупни цени сериозно задържат развитието на отрасъла. Броят на отглежданите животни е силно намалял и те са съсредоточени главно в частния двор на стопаните, а малка част от тях - в земеделските кооперации и арендаторски стопанства.

По данни на НСИ, към 31.12. 2014 г. броят на животновъдите е 369 бр. или със 197 бр. (114,5%) повече спрямо отчетения през 2010 г. (172 бр.). Броят на животните също бележи значителен ръст, като увеличението за 2014 г. (1 283 223 бр.) спрямо 2010 г. (75 309 бр.) възлиза на 1 207 914 бр. или 1 604%.

Растениевъдство

В община Добричка има утвърдено производство на пълния набор продукти в отрасъла, като основно място заемат пшеницата, ечемика, царевичата и слънчогледа.

Освен основните култури се отглеждат и други (рапица, репко, овес, ръж, тритикале и др.), но те не заемат особено място в общия обем на произвежданата от растениевъдството продукция. Отглеждането на фуражни култури намалява, което е пряко свързано с влошаването на състоянието на животновъдството. Перспективно направление е оранжерийното производство на зеленчуци, което наред с някои технически култури имат потенциал за бъдещо развитие чрез увеличаване на заетите площи и разнообразяване на отглежданите култури. Отглеждат се още малини, ким, лавандула, арония, събират се билки.

Важна предпоставка за получаването на по-качествена и по-евтина продукция, създадена с по-малко производствени разходи, е обработването на земята с подходяща техника. Със съдействието на ДФ „Земеделие“ в общината успешно се прилагат нови инвестиционни програми. Отпусканите кредити са главно за закупуване на земеделска техника

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

и за животни, а също и целеви субсидии за семена и торове.

Като проблеми в растениевъдството се открояват:

- ниските изкупни цени на продукцията при висока себестойност /от високи цени на торове, пестициди, горива, части за поддържане на техниката/;
- липсата на достатъчно инвестиции за създаване на нови трайни насаждения и лошото поддържане на съществуващите;
- липсата на достатъчно и големи складове, където да се съхранява продукцията от зеленчукопроизводството и овощарството, фризери, в които да се охлажда и тържища, на които да се продава.

В областта на селското стопанство в ОПР на община Добричка за периода 2014-2020 г. се предвиждат мерки за приоритетно стимулиране на развитието на биологично земеделие, подкрепа на млади фермери, стимулиране на развитието на животновъдството, балансирано развитие на земеделието, както и за диверсификация на селскостопанската продукция.

5. Състояние на инфраструктурата

5.1. Водоснабдяване и канализация

Питейното водоснабдяване на община Добричка се осъществява от подземни водоизточници чрез 16 бр. отделно работещи помпени станции: Воднянци, П. Гешаново, Бенковски, Владимирово, Тянево, П. Иваново, Смолница, Долина, Дуланкулак, Камен, Росеново, Батово, Оброчище, Прилеп, Дебрене и Стожер, и 4 бр. външни помпени станции (Лозенец, Безводица, Оброчище, магистрала Шабла). Единствен ВиК оператор за общината се явява „ВиК” ЕООД - гр. Добрич, като дружество със 100% държавно участие.

Основни водоизточници са дълбоки сондажи и малък брой каптажи, които са напълно достатъчни, като дебит за нормалното водоподаване в населените места. Няма неводоснабдени места и отклонение в стандартите на качество на водата. Водите се отличават с микробна чистота и могат да се използват за питейни нужди без пречистване. Междуселищната водопроводна мрежа е 353 км., от които 284 км. с азбестоциментови тръби, 31 км. - стоманени и 38 км. - полиетиленови. Селищната водопроводна мрежа е с дължина 444 км., от които 428 км. с азбестоциментови тръби, 10 км. - стоманени и 6 км. - полиетиленови. В кметствата са изградени 69 бр. подземни резервоари с обща вместимост 12 030 куб. м. и три куловодоема - Стожер, П. Гешаново и в района на Шевели могила с общ обем - 335 куб. м. вода.

Характерни за общината са големите загуби на вода, породени от амортизираните азбестоциментови тръби, които са предпоставка за непрекъснати аварии, както в междуселищните водопроводи, така и в селищните водопроводни мрежи (изградени основно през 60-те години на миналия век). Към 2011 г. частично е подменен водопроводът на 6 села.

В населените места от общината няма изградени канализационни системи за отпадни битови води, поради което няма изградени и селищни пречиствателни станции за отпадъчни води.

В допълнение, община Добричка попада в териториалния обхват на РИОСВ - Варна. Контролния от РИОСВ – Варна, район включва част от територията на два водосборни

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

басейна - Черноморски басейн, който се управлява от Басейнова дирекция за Черноморски район с център гр. Варна и Дунавски басейн, управляван от Басейнова дирекция за Дунавски район с център гр. Плевен. Наблюдаваните пунктове в програмата за мониторинг на повърхностни води за 2014 г. са: р. Суха при с. Ново Ботево, р. Добричка при с. Росеново, р. Караман при с. Мировци и два пункта на стените на язовирите Одринци и Оногур.

Големите водни повърхности обекти на територията на община Добричка са р. Суха и р. Батова (по данни на РИОСВ – Варна). Водосборът на река Суха в поречието Дунавски Добруджански реки с притоците и реките Караман и Добричка попадат в района на управление на Дунавската басейнова дирекция. Дунавските Добруджански реки са в групата на пресъхващите /пониращи/ реки - тип R9. Поради своя характер и влиянието на промените в климата, често срещано явление е пресъхването им, или повишение на техния отток.

През 2014 г. **информацията от пункта за мониторинг на повърхностни води „р. Батова – устие“** показва, че:

1. По отношение на **средногодишните стойности и моментното състояние на основните физико-химически показатели** могат да се направят следните изводи: показателите BPK5 (1,39), NH₄-N (0,067), NO₂-N (0,021), PPO₄ (0,092), P-P общ (0,14) се характеризират с много добро състояние; показателя O₂ (5,89) се характеризират с добро състояние; показателите NO₃-N (3,06) и N общ (3,08) се характеризират с умерено състояние;

2. По отношение на **оценката на биологичните елементи за качество в програмата за хидробиологичен мониторинг** за 2014 г. са включени 3 пункта за категория „реки“ и 2 за категория „езера“. За реки се анализират биологичните елементи за качество (БЕК) – макрозообентос, макрофити и фитобентос, а за езера (язовири) – фитопланктон. За р. Суха при с. Ново Ботево състоянието, според изследваните БЕК макрозообентос и фитобентос, е добро, според макрофити – умерено. За пункта на р. Добричка при с. Росеново изследваните биологични елементи макрозообентос и фитобентос показват умерено състояние, а макрофитите – лошо състояние;

3. По отношение на **оценката по основни физико-химични показатели, специфични замърсители, химични елементи и други вещества** с най-дълга непрекъсваема редица данни е пункта на р. Суха при с. Ново Ботево. Планирани са и се анализират основни физикохимични вещества, някои специфични замърсители, както и пестициди от групата на приоритетните вещества. За периода 2010-2014 г., единствено през 2013 г. има влошаване на качествата на водата във водно тяло с пункт на р. Суха по отношение на биогенните (хранителни вещества) - общ азот и нитратен азот. През 2014 г. няма превишение на СКОС по нито един показател за качество, стойностите отговарят на добро състояние. На левия приток на река Суха - р. Караман и на пункта при с. Мировци са измерени по-високи концентрации на нитратен и общ азот в 2013 г., а 2014 г. концентрациите им отговарят на добро състояние. За разлика от азотните съединения, съединенията на фосфора през 2013 г. са в съответствие със стойностите за добро състояние, а през 2014 г. (м. август) има отбелязан еднократно измерен общ фосфор - 2,51mg/l. В същата проба, измерения разтворен манган (Mn) е 78,2 µg/l. Стойностите на показателите отговарят на изискванията за добро състояние за съответния тип

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

- пресъхващи реки (TR 9). Третият пункт на р. Добричка при с. Росеново е с традиционни замърсявания, в същите концентрации на замърсители. Няма промяна в посока подобрене на показателите. На лице е ниско кислородно съдържание, висока електропроводимост, високи концентрации на общ азот, общ фосфор, фосфор от ортофосфати, амониев и нитратен азот.

Причините за замърсяването са нерегламентираните зауствания в р. Добричка от гр. Добрич. Основни източници са недостатъчния капацитет на ГПСОВ и необходимостта от изграждане на трето стъпало, амортизираната канализационна система и директните зауствания в р. Добричка. От община град Добрич са предприети действия за недопускане на замърсяване в р. Добричка, като общината е изготвила и ще кандидатства с проект за реконструиране на ГПСОВ в с. Врачанци с трето стъпало, реконструкция на водопроводната мрежа и изграждане на нов канализационен колектор по продължение на реката – по бул. „Русия”, ул. „Климент Охридски” до включване в съществуващ колектор по ул. „Калиакра” и реконструкция на три калови станции в град Добрич. Строителството на обектите се очаква да започне след средата на 2016 г. Въпреки че ГПСОВ се намира на територията на община Добричка в с. Врачанци, тя е собственост на община град Добрич. В тази връзка Община Добричка не може да предприеме действия, които са от правомощията на Община град-Добрич.

Анализът на водите в язовир Одринци за 2013 г. показва отлично състояние по всички показатели и елементи за качество. За 2014 г., картината след м. юни е различна. Измерени са високи стойности на ортофосфати и общ фосфор, които са налични и в пробите през м. септември. Известно е, че в следствие на обилните валежи, нивото на язовира се повиши и се създаде необходимост от регулярно изпускане.

4. По отношение на **резултатите от проучвателен мониторинг на повърхностни води**, като съществен проблем се откроява цялостното обхващане на битово-фекалните води.

В допълнение, обектите от хранително-вкусовата промишленост осигуряват локално пречистване на производствените отпадъчни води. ”Клас олио” ООД, с. Карапелит, общ. Добрич, - на територията на обекта е разположен цех за производство на олио. За производствените отпадъчни води, които се формират при процеса рафиниране, са предвидени шест броя утаители, след което се изпарват в два резервоара. Една част от декантираните води се използват за обратно охлаждане, а останалите се отвеждат към резервоар на локално пречиствателно съоръжение. Същото е монтирано и въведено в експлоатация през 2014 г. Пречистените производствени отпадъчни води заедно с битово-фекалните води, които се формират на територията на площадката, се отвеждат до водоплътни изгребни шахти, от където чрез специализиран транспорт се предават за пречистване.

5. По отношение на **състоянието на подземните води** на територията на общ. Добричка могат да се направят следните изводи – измерванията при пункта при с. Драганово показват, че състоянието на водите по отношение на количеството им е добро, но по отношение на химичното състояние се определя като лошо.

Повишеното съдържание на замърсители в повърхностните и подземните води се дължи

на:

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

дифузни източници:

- просмукване на замърсители при взаимодействие подземните и повърхностни води;
- развито земеделие;
- липса на защитен екран при селищните депа за отпадъци;
- наличие на селища без ПСОВ.

Забелязва се в подземните води и наличие на повишено съдържание на хлориди, сулфати, ел. проводимост и натрий, които показват наличие на морска интрузия.

точкови източници:

- пречиствателни съоръжение – ПСОВ, Канализации;
- индустриални източници на замърсяване;
- ферми, складове и др. селскостопански обекти;
- мини/хвосто-хранилища;
- ББ – кубове за пестициди;
- замърсени места от минала дейност.

Значими замърсители по отношение на химичното състояние на подземните води са:

- липса на канализации в населените места;
- земеделие;
- индустриални площадки;
- депа за отпадъци;
- нерегламентирани сметища;
- минна дейност.

6. Изводите за *хидротехнически съоръжения /диги, язовирни стени и т.н./ и тяхното състояние*, попадащи на територията на общ. Добричка са следните:

- **яз. „Малка Смолница“**

Язовирът е собственост на „Напоителни системи“ ЕАД – Клон „Черно море” - Варна, с наемател „Акропович” ЕООД. Язовирна стена „Малка Смолница” и съоръженията към нея са в неизправно - частично работоспособно техническо състояние. Язовирът е включен в списъка на потенциално опасните язовири за 2014 г.

- **яз. „Одринци”**

Язовирът е собственост на „Напоителни системи” ЕАД – Клон „Черно море” - Варна, изграден на Суха река (Ботевска), с наемател „Кей енд кей - Консулт” ЕООД - Варна. Язовирна стена „Одринци” и съоръженията към нея са в изправно техническо състояние. Язовирът е включен в актуализирания списък на потенциално опасните язовири за 2014 г.

- **яз. „Плачи дол – 1”**

Язовирът е собственост на община Добричка, отдаден е на концесия на „Серена” ЕООД - гр. Добрич. Язовирна стена „Плачи дол 1” и съоръженията към нея са в неизправно - частично работоспособно техническо състояние. Язовирът е включен в списъка на потенциално опасните язовири за 2014 г.

- **яз. „Плачи дол - 2”**

Язовирът е собственост на община Добричка и няма наемател. Язовирна стена „Плачи дол 2” и съоръженията към нея са в неизправно - частично работоспособно техническо състояние. Язовирът е включен в списъка на потенциално опасните язовири за 2014 г.

- **яз. „Смолница 1”**

Язовирът е собственост на община Добричка и наемател няма. Изготвен е проект за ликвидация на съоръжението. Язовирната стена „Смолница 1” и съоръженията към нея са в аварийно техническо състояние, но не представляват опасност поради невъзможността от завиряване, поради скъсаната язовирна стена. Язовирът е включен в списъка на потенциално опасните язовири за 2014 г., но следва да се извади.

- **яз. “Смолница 2” („Козлодуйци”)**

Язовирът е собственост на община Добричка и няма наемател. Язовирната стена “Смолница 2” („Козлодуйци”) и съоръженията към нея са в предаварийно техническо състояние. Изготвен е проект за възстановяване на съоръжението. Язовирът ще бъде включен в актуализирания списък на потенциално опасните язовири.

- **яз. „Полковник Минково“**

Язовирът е собственост на община Добричка, с концесионер „И+П68” ЕООД – гр. Добрич. Язовирна стена „Полковник Минково” и съоръженията към нея са в неизправно - неработоспособно техническо състояние. Има одобрен проект за необходимите ремонти на стената и съоръженията към нея и строително разрешение. Язовирът е включен в списъка на потенциално опасните язовири за 2014 г.

- **яз. „Полковник Иваново” („Ловчанци”)**

Язовирът е собственост на община Добричка. Язовирна стена „Полковник Иваново” и съоръженията към нея са в неизправно - неработоспособно техническо състояние.

За състоянието на останалите язовири („Бенковски“, „Алцек“, „Карапелит“, както и за шестте броя пресъхнали язовири) не е посочена информация в докладите на РИОСВ - Варна.

В докладите на РИОСВ – Варна за годините 2012, 2013 и 2014 г. за община Добричка се посочва необходимостта от засилване на контрола върху концесионерите на предоставените язовири, с цел изпълнение на необходимите ремонти на язовирните стени и съоръженията към тях, подобряване на техническото и експлоатационно състояние и аварийната готовност.

5.2. Електроенергийна инфраструктура

В община Добричка няма неелектрифицирани населени места.

Всички села разполагат с трафопостове и разпределителни мрежи за ниско напрежение. Трансформаторната мощност в трафопостовете е достатъчна за съществуващите товари, но е неравномерно разпределена. В няколко села се налага изграждане на нови трафопостове – Алцек, Полковник Свещарово, Приморци, Стефан Караджа. Подменена е ел. мрежата в селищата Долина, Одринци, Владимирово.

Годишните доклади по околна среда за 2013 г. на операторите, функциониращи на територията на община Добричка, показват следното:

• **“Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №1 - с. Дончево**

При дейността си Дружеството се захранва с електроенергия от Подстанция Добрич. Консумираната електроенергия и топлоенергия през 2013 г. в Инсталацията за интензивно отглеждане на птици не превишава стойностите, посочени в КР.

**Таблица 11. Консумирана електроенергия и топлоенергия “Яйца и птици – Зора” АД,
Площадка №1 - с. Дончево**

	Количество за единица продукт, съгласно КР	Използвано количество за периода	Използвано количество за единица продукт	Съответствие
Електроенергия	MWh/ед. продукт	MWh	MWh/ед.	Да/Не
НЕК	1.51	479.298	1.48	Да
Топлоенергия	MWh/ед. продукт	MWh	MWh/ед	Да/Не
горелки тип ДЖЕТ	13.8	751	2.32	Да

* След подмяната на отоплителната система не е произвеждана пара в пароцентрала, а са използвани горелки тип ДЖЕТ и е изразходвано 63 480 л. дизелово гориво. Ползваната топлоенергия е пресметната на база топлотворната способност на ползваното гориво.

Източник: Годишен доклад по околна среда за 2013 г. на “Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №1

• **“Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №2 - с. Дончево**

При дейността си Дружеството се захранва с електроенергия от Подстанция Добрич. Консумираната електроенергия и топлоенергия през 2013 г. в Инсталацията за интензивно отглеждане на птици не превишава стойностите, посочени в КР.

**Таблица 12. Консумирана електроенергия и топлоенергия “Яйца и птици – Зора” АД,
Площадка №2 - с. Дончево**

	Количество за единица продукт, съгласно КР	Използвано количество за периода	Използвано количество за единица продукт	Съответствие
Електроенергия	MWh/ед. продукт	MWh	MWh/1000 бр.	Да/Не
51 сгради носачки	2.6	1009131	2.52	Да
8 сгради бройлери	0.6	-	-	Да
Топлоенергия	MWh/ед. продукт	MWh	MWh/1000 бр.	
8 сгради бройлери	3.94	-	-	Да

Източник: Годишен доклад по околна среда за 2013 г. на “Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №2

• **„А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД**

Основните консуматори на електрическа енергия при експлоатацията на депото за неопасни отпадъци при с. Богдан са осветителната система и ел. помпите към оросителната система.

През 2013 г. са извършени 12 проверки, като е констатирано едно нарушение на 10.06.2013 г. за изгоряло осветително тяло на ретензионния басейн. Нарушението е отстранено.

Регистрираната консумация по месеци за 2013 г. е следната:

Таблица 13. Регистрирана консумация на електроенергия - „А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД

месец	Месечна консумация на електроенергия за производствени цели (MWh)	Депонирани отпадъци за месеца (t)	Консумация на електроенергия за депониране на тон отпадък (MWh/t)	Год. норма за ефективност (MWh/t)	Съответствие
Януари	1.409	3801.12	0.0004	0,939	да
Февруари	1.667	3565	0.0005	0,939	да
Март	1.120	4011.42	0.0003	0,939	да
Април	0.569	3993.39	0.0001	0,939	да
Май	0.380	3891.86	0.0001	0,939	да
Юни	0.286	3571.7	0.0001	0,939	да
Юли	0.282	3786.86	0.0001	0,939	да
Август	0.333	4041.94	0.0001	0,939	да
Септември	0.476	3820.58	0.0001	0,939	да
Октомври	0.798	4035.94	0.0002	0,939	да
Ноември	0.927	3683,05	0,0003	0,939	да
Декември	1.252	3449,56	0,0004	0,939	да

Източник: Годишен доклад по околна среда за 2013 г. на „А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД

Месечните количества употребена електроенергия са значително под регламентираните от КР - 0.939 MWh/t отпадък.

Определената разходна норма, съгласно КР и консумацията на електроенергия за 2013 г. са следните:

Таблица 14. Разходна норма електроенергия - „А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД

електроенергия	Годишна норма на ефективност при употребата на електроенергия MWh/t депониран отпадък	Годишна консумация на електроенергия MWh	Използвано количество за единица продукт	Съответствие
за 2013 г.	0,939	9.499	0.0002	Да

Източник: Годишен доклад по околна среда за 2013 г. на „А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД

За отчетния период на 2013 г. изразходваното количество електроенергия за производствени нужди в инсталацията по Условие 2 за депонирането на тон отпадък е значително по-малко от нормираното в комплексното разрешително. При евентуално повишаване на количеството електроенергия, дружеството ще предприеме действия и ще планира мероприятия за намаляване на разходите.

- **“КЛАС ОЛИО” ООД - с. Карapelит**

На територията на инсталацията за производство на биодизел собственост на „КЛАС ОЛИО” ООД има монтирано едно измервателно устройство за отчитане на количествата електроенергия.

Ежемесечно се прави сравнение на изчислените стойности електро- и топлоенергия за единица продукт за изминалия месец с електроенергията, лимитирана в КР №275-НО/2008 г.

Изчислените стойности за електроенергия са:

Таблица 15. Електроенергия - “КЛАС ОЛИО” ООД - с. Карapelит

Електроенергия	Количество за единица продукт, съгласно КР, MWh/t	Използвано годишно количество MWh	Използвано количество за единица продукт MWh/t	Съответствие Да/Не
Химическа инсталация за производство на метилови естери на масните киселини (биодизел) и глицерин				
Производство на биодизел	0,036	-	-	-

Забележка: През 2013 год. Инсталацията не е работила.

Източник: Годишен доклад по околна среда за 2013 г. на “КЛАС ОЛИО” ООД - с. Карapelит

Изчислените стойности за топлоенергия са:

Таблица 16. Топлоенергия - “КЛАС ОЛИО” ООД - с. Карapelит

Топлоенергия	Количество за единица продукт, съгласно КР, MWh/t	Използвано годишно количество MWh	Използвано количество за единица продукт MWh/t	Съответствие Да/Не
Химическа инсталация за производство на метилови естери на масните киселини (биодизел) и глицерин				
Производство на биодизел	0,02	-	-	-

Забележка: През 2013 год. Инсталацията не е работила.

Източник: Годишен доклад по околна среда за 2013 г. на “КЛАС ОЛИО” ООД - с. Карapelит

5.3. Газоснабдяване

През територията на Община Добричка преминават два магистрални газопровода. Единият газопровод е транзитен за Турция, а другият захранва националната газопрееносна система. Предстои финализиране на дейностите по изграждане на газопровода от гр. Добрич до гр. Силистра. Това обуславя изграждането на газоснабдителна мрежа с ниско налягане за битово и обществено газоснабдяване.

5.4. Пътна мрежа и комуникации

Територията за транспорт и транспортна инфраструктура заема дял от 0.6% от територията на общината. Дължината на работната мрежа е 439,6 км. Общината има сравнително добри вътрешни и външни транспортни връзки, които осигуряват достъп до морски и речни пристанища, Ро-Ро терминали, както и до гражданското летище в гр. Варна. В допълнение, благоприятните транспортни връзки с Румъния осигуряват достъп до международните пазари. Преобладаващи са пътищата от второкласната и третокласната пътна мрежа, проблем, обаче, се явява състоянието на пътната настилка.

Община Добричка остава встрани от международен път Е-87, свързващ ГКПП Дуранкулак на българо-румънската граница с ГКПП Малко Търново по протежение на черноморското крайбрежие, както и от общоевропейските транспортни коридори, като най-близки от тях са коридор №7, преминаващ през Силистра и свързващ Северно море с Черно море чрез речния канал Рейн — Майн — Дунав и коридор №8, свързващ Адриатическо с Черно море и достигащ до гр. Варна. Пътищата, свързващи селищата в общината с тези важни пътни артерии, са с ниска пропускателна способност, а при зимни условия много често непроходими,

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

което затруднява достъпа на стоки и товари и по този начин представлява пречка за развитието на бизнеса и води до изолиране на района.

През територията на общината преминават важни второкласни шосета: път II-29 (ГКПП „Йовково“ – Генерал Тошево-Добрич-Аксаково-Варна), път II-71 (Силистра-Добрич-Оброчище) и път II-27 (Нови Пазар-Добрич-Балчик).

Третокласната пътна мрежа включва:

- III 293 Добрич - Паскалево - Крушари - Коритен - граница Румъния;
- III 9701 Ок. п. Добрич - Победа - Методиево - Малина - Преселенци - Горица - Великово - Сираково – Сърнино;
- III 7105 (Средище - Хитово) - Балик - Житница - Козлодуйци – Добрич;
- III 7106 Карапелит - Гешаново – Кочмар;
- III 2702 (Владимирово - ок. п. Добрич) Одринци - Ведрина - п. к. гара Оборище - Генерал Киселово - Вълчи дол - Щипско – Суворово.

Главните пътища са радиално разположени към град Добрич, с направления северозапад, североизток и юг (Силистра, Констанца, Варна), като осъществяват връзката с опорните центрове в района.

Според справка на община Добричка за дължината и състоянието на пътната мрежа по участъци от общинските пътища, към 28.01.2013 г., пътищата в добро състояние са с дължина от 162,6 км., в задоволително състояние – 12,6 км., в лошо състояние - 26 км. За периода 2007-2012 г. са ремонтирани 91 821 кв. м. асфалтова настилка върху повече от 300 км. пътища. През същия период от време е подобрена уличната мрежа, чрез отремонтване и смяна на асфалтова настилка (36 522 кв. м. за периода 2007-2012 г.) и шосировка (17 991 кв. м. за периода 2007-2012 г.).

През територията на общината преминава жп линия от с. Разделна (община Белослав) за градовете Девня, Суворово, Вълчи дол, Добрич и за с. Кардам, която на север пресича българо-румънската граница при ГКПП „Йовково“ и продължава през румънска територия за гр. Констанца и така свързва вътрешността на страната с Румъния, Украйна, Русия и други европейски държави. Железопътният транспорт осигурява връзка на общината със столицата, крайбрежието, Румъния и други страни в Европа. Чрез нея се осъществява преносът на товари към вътрешността на страната и към чужбина. Действащи жп гари и спирки на територията на общината са: Местност „Ифеклията“ – прелез; Спирка – с. Победа; Спирка – с. Дончево; Спирка – с. Генерал Колево; Спирка - Ново Ботево.

Най-близко разположеното международно летище е летището в гр. Варна. На 210 км. от границата с Румъния се намира международното летище в гр. Букурещ. Значение имат и разположените в близост речни и морски пристанища - Силистра на р. Дунав, пристанище Балчик и пристанищен комплекс Варна, Варна-Запад и Леспорт.

Транспортното обслужване на населението от селищата в общината се осъществява предимно чрез транспортни схеми, заминаващи от и пристигащи в град Добрич. Все още има села с липсващ автобусен транспорт (Ново Ботево, Врачанци, Кръгулево).

6. Анализ на компонентите на околната среда

Ръководството на община Добричка отчита факта, че опазването на природата е в основата на устойчивото развитие на общината и провежда системно политика за подобряване на компонентите на околната среда, защита на природното наследство и популяризиране на биологичното разнообразие.

Географските и икономическите условия в община Добричка са благоприятни за запазване на околната среда. На територията няма големи замърсяващи предприятия. Общината е с едни от най-ниските показатели в област Добрич от замърсители на водата, въздуха и почвата.

Община Добричка попада в района на действие на Регионалната инспекция по околната среда и водите - гр. Варна, която осигурява на регионално равнище държавната политика за опазването и осигуряването на благоприятна и здравословна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи.

Непрекъснатата връзка с РИОСВ допринася за намаляване конфликта между развитието на местната промишленост и замърсяването, което оказват нейните производства върху състоянието на околната среда.

6.1. Въздух

Община Добричка се характеризира с климатични фактори, обуславящи нисък потенциал на замърсяване на атмосферния въздух от местни източници.

Наблюдението и непосредственият контрол върху състоянието и експлоатацията на обектите с източници на емисии в атмосферния въздух, върху работата на пречиствателните съоръжения и върху емисиите от отделните източници се извършва от РИОСВ - Варна.

В общината няма изградени химически предприятия, които да замърсяват въздуха. Превишаване на нормите на прах се наблюдава единствено в района на Асфалтовите бази (с. Врачанци). Причините за наднормените стойности са лошото техническо състояние на пречиствателните им съоръжения - неправилно функциониране и неспазване технологичния режим на мокрото прахоулавяне. Към 2011 г. са установени наднормени замърсявания на атмосферния въздух с прах и въглероден оксид и от "Клас олио" ООД (с. Карапелит), за които са наложени необходимите санкции и глоби.

Като основни замърсители на въздуха в общината се явяват малкото промишлени предприятия, птицефермата в с. Дончево, кравефермата в с. Смолница, транспортните средства, бензиностанциите, използването на твърди и течни горива (най-вече през зимния сезон), локалните инсталации за отопление на сградите (източници на серни окиси, прах и сажди), както и опалванията на стърнищата и неорганизираното изпускане на емисии в атмосферния въздух чрез изгаряне на гуми на МПС. Отделяните от движението на МПС замърсители на въздуха са прахови частици (сажди), серни окиси, азотни окиси, летливи органични съединения, метан, въглеродни окиси, двуазотен оксид, амоняк, тежки метали, устойчиви органични замърсители. За снижаване на праховите замърсявания и емисиите от автомобилния транспорт общината залага на подобряване пропускателната способност на

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

съществуващата пътна мрежа в т. ч. ремонт и рехабилитация на част от пътните платна с най-голяма амортизация. В района на площадката на депото в с. Стожер, земеделските земи се засяват с едногодишни култури и се обработват с наторяване, при процесите се отделят емисиите на следните вредни вещества: амоняк – емисионен фактор $3,4 \text{ kg/ha /на година}$; азотен оксид - емисионен фактор $7,0 \text{ kg/ha /на година}$; неметанови летливи органични съединения - емисионен фактор $6,7 \text{ kg/ha /на година}$. Тези емисии са източници на неприятни миризми.

Годишните доклади по околна среда за 2013 г. на операторите, функциониращи на територията на община Добричка, показват следното:

- **“Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №1 - с. Дончево**

Дружеството разполага с инсталация за интензивно отглеждане на птици.

Потенциалните източници на замърсяване на въздуха са от халетата за птици, които могат емитират NH_3 , N_2O , CH_4 . Дружеството е осигурило всички дейности на площадката да се извършват по начин, недопускащ разпространението на миризми извън границите на производствената площадка. През 2013 г. не са установени миризми извън границите на производствената площадка.

Дружеството извършва собствени периодични контролни измервания на вентилационните уредби на работните помещения, съгласно изискванията на Глава 5 от Наредба 6/26.03.1999 г. Поради прекратена дейност на парова централа не се измерват емисии при работа на горивни котли. При извършване на собствените измервания, се измерват параметрите на газовите потоци и атмосферния въздух, съгласно чл.22 от Наредба 6/26.03.1999 г. за реда и начина за измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници. Дебитът на технологичните и вентилационни газове от всички организирани източници са в нормални граници.

**Таблица 17. Резултати от мониторинг на въздуха - “Яйца и птици – Зора” АД,
Площадка №1 - с. Дончево**

Параметър	Единица	НДЕ, съгласно КР	Резултати от мониторинг		Честота на мониторинг ¹⁾	Съответствие Брой / %
			Непрекъснат мониторинг	Периодичен мониторинг		
Фини прахови частици <10 μm (PM10)	mg/m^3	80	-	Кот №1 – 68	Веднаж на две години	Да
				Кот №2 - 51		
				Вентилатори – 8		
Амоняк (NH_3)	-	-	-	-	-	-
Метан (CH_4)	-	-	-	-	-	Да
Двуазотен оксид (N_2O)	-	-	-	-	-	-
Въглер. оксид (CO)	mg/m^3	170	-	Кот №1 – 99	Веднаж на две години	Да
				Кот №2 - 92		
Азотни оксиди (NO_x)	mg/m^3	450	-	Кот №1 – 443	Веднаж на две години	Да
				Кот №2 - 435		
Серни оксиди (SO_x)	mg/m^3	1700	-	Кот №1 – 1468	Веднаж на две години	Да

Източник: Годишен доклад по околна среда за 2013 г. на “Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №1

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

Данни за изпусканията във въздуха са посочени по-долу:

**Таблица 18. Изпускания във въздуха - "Яйца и птици – Зора" АД, Площадка №1 - с.
Дончево**

ИЗПУСКАНИЯ ВЪВ ВЪЗДУХА					
ЗАМЪРСИТЕЛ		МЕТОД		КОЛИЧЕСТВО	
№	НАИМЕНОВАНИЕ	М/С/Е	ИЗПОЛЗВАН МЕТОД	Т (kg/год.)	А (kg/год.)
86	Фини прахови частици <10 µm (PM10)	М / С	БДС EN 13284-1	24409	0
6	Амоняк (NH ₃)	С	"КОРИНЪР"	46010	0
1	Метан (CH ₄)	С	"КОРИНЪР"	11191.77	0
5	Двуазотен оксид (N ₂ O)	С	"КОРИНЪР"	621.765	0
2	Въглероден монооксид (CO)	М		0	0
8	Азотни оксиди (NO _x)	М		0	0
11	Серни оксиди (SO _x)	М		0	0

Източник: Годишен доклад по околна среда за 2013 г. на "Яйца и птици – Зора" АД, Площадка №1

Операторът на инсталацията обслужва хладилните, климатични и пожарогасителни инсталации, съдържащи вещества, които нарушават озоновия слой, съгласно изискванията на Регламент (ЕО) №1005/2009 относно веществата, които нарушават озоновия слой и флуорирани парникови газове, съгласно изискванията на Регламент (ЕО) №842/2006 относно някои флуорирани парникови газове. През 2013 г. не са констатирани течове на съответните вещества. Инсталациите се поддържат от оторизирани правоспособни лица.

• **"Яйца и птици – Зора" АД, Площадка №2 - с. Дончево**

Дружеството разполага с инсталация за интензивно отглеждане на птици.

Потенциалните източници на замърсяване на въздуха са от халетата за птици, които могат емитират NH₃, N₂O, CH₄.

Данните за емитираните количества на замърсителите във въздуха, за отглеждането на 1 000 бр. птици за един жизнен цикъл, са следните:

**Таблица 19. Изпускания във въздуха - "Яйца и птици – Зора" АД, Площадка №2 - с.
Дончево**

ИЗПУСКАНИЯ ВЪВ ВЪЗДУХА					
ЗАМЪРСИТЕЛ		МЕТОД		КОЛИЧЕСТВО	
№	НАИМЕНОВАНИЕ	М/С/Е	ИЗПОЛЗВАН МЕТОД	Т (kg/год.)	А (kg/год.)
86	Фини прахови частици <10 µm (PM10)	М / С	БДС EN 13284-1	58500	0
6	Амоняк (NH ₃)	М / С	"КОРИНЪР"	148166.13	0
1	Метан (CH ₄)	С	"КОРИНЪР"	36040.41	0
5	Двуазотен оксид (N ₂ O)	С	"КОРИНЪР"	8008.98	0

Източник: Годишен доклад по околна среда за 2013 г. на "Яйца и птици – Зора" АД, Площадка №2

Операторът на инсталацията обслужва хладилните, климатични и пожарогасителни инсталации, съдържащи вещества, които нарушават озоновия слой, съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1005/2009 относно веществата, които нарушават озоновия слой и флуорирани парникови газове, съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 842/2006 относно някои флуорирани парникови газове. През 2013 г. не са констатирани течове на съответните вещества. Инсталациите се поддържат от оторизирани правоспособни лица.

• **„А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД**

На територията на депото за експлоатация на неопасни отпадъци (с. Богдан) ще се експлоатира инсталация за изгаряне на биогаз. Също така, на територията на депото е изградена и система за отвеждане на образуваните газове от тялото на депото. Изградени са девет газови кладенци.

От датата на изграждане на газоотвеждащата система, т.е. след монтажа на хоризонталния газов дренаж, ще започне прилагането на изработената писмена инструкция за постоянна проверка на ефективността ѝ, изразяваща се в контрол на състоянието на газоотвеждащите тръби чрез периодична проверка на газовите ревизионни шахти и периодично измерване на дебита и състава на биогаза.

Случайни източници на неорганизираните източници на емисии могат да бъдат както неблагоустроените работни площи, така и цялостното движение на превозни средства в и около площадката.

**Таблица 20. Случайни източници на неорганизираните източници на емисии -
„А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД**

Неорганизираните източници	Емисии
Неасфалтирани участъци на площадката	Прахови частици
Като цяло разтоварните дейности на производствената площадка	Прахови частици
Автомобили, булдозери, самосвали, фадрома и др.	Прах и отпадъчни ДВГ газове

Източник: Годишен доклад по околна среда за 2013 г. на „А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД

С цел предотвратяване и ограничаване на неорганизираните емисии на площадката на депото се предприемат следните профилактични мероприятия:

- ✓ Въведено е ограничение на скоростта на движение по вътрешностопанските пътища от 20 км.;
- ✓ Периодично трайната настилка в стопанския двор се почиства с автometачка;
- ✓ Периодично измиване на площадката;
- ✓ Овлажняване с вода всички участъци от площадката, които са източници на неорганизираните емисии на прах.
- ✓ Оросяване на отпадъците в клетката.

С цел недопускане разпространението на миризми извън границите на производствената площадка се извършва запръстяване на работните участъци.

За 2013 г. са извършени **дванадесет периодични оценки** на спазването на мерките за предотвратяване/намаляване емисиите на интензивно миришещи вещества.

За 2013 г. няма регистрирани оплаквания на граждани и институции.

За 2013 г. са извършени **дванадесет периодични проверки** на газоотвеждащата система, като не са констатирани несъответствия, има само надграждане на газови кладенци /ГК3- 4 м.; ГК4 -1 м.; ГК6- 1 м./.

За да се ограничи разпространението на неприятни миризми както и ограничи размножаване и разпространение на гризачи и вредители от територията на депото „А.С.А.България“ ЕООД има сключен договор с Дезинфекционна станция - Добрич за провеждането на дезинсекция, дератизация и дезинфекция. Обработката се извършва един път в месеца.

Изпълнителят на дейностите на депото ще предприеме всякакви мерки за ограничаване, предотвратяване и намаляване на емисиите на вредни вещества.

Контролните параметри на емисиите на вредни вещества в отпадъчните газове са следните:

Таблица 21. Контролните параметри на емисиите на вредни вещества в отпадъчните газове - „А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД

Показател	Метод	Честота на измерване по време експлоатация на депото	Честота на измерване до 30 год. След закриване на депото
CH ₄	БДС EN13649:2004	месечно	на 6 месеца
CO ₂	БДС EN1231	месечно	на 6 месеца
O ₂	БДС EN14789:2006	месечно	на 6 месеца
H ₂ S	БДС EN1231; БДС EN17.2.4.03:1979	месечно	на 6 месеца
H ₂	-	месечно	на 6 месеца

Източник: Годишен доклад по околна среда за 2013 г. на „А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД

От проведения мониторинг през 2012 г. и последващия в 2013 г. става ясно, че в най – високата част на клетката за депониране в ГК3; ГК4; ГК5 и ГК6 се наблюдават постоянни стойности на метан, въглероден диоксид, сероводород. В тази част на клетката засега е преустановено депонирането на отпадъци.

Депонирането става в долната част на клетката, поради тази причина от месец октомври в ГК7 ; ГК1; ГК8 и ГК9 са регистрирани слаби стойности от изследваните показатели.

В обобщение, само показателя кислород, в горепосочените ГК варира в постоянни граници.

• **“КЛАС ОЛИО” ООД - с. Карapelит**

Оценка на съответствието на измерените стойности на емисиите с определените в разрешителното се прави веднъж годишно. За 2013 г. не е направена оценка и не са правени СПИ, тъй като инсталацията не е работила.

През 2013 г. няма получени оплаквания за миризми в резултат от дейността на площадката.

6.2. Води

Община Добричка е бедна на водни ресурси – те заемат 0,19% от общата ѝ площ, значително под средното за страната ниво от 2%. Водните ресурси на територията на община Добричка включват основните видове водоизточници: главно подпочвени води и по-малко реки. Подземните води са важно звено във водния баланс на района. Хидрогеографската обстановка се определя от язовир „Одринци“ (с обем от 3 мил. куб. м. вода), 10 малки микроязовира (всеки с обем от 1,1 мил. куб. м.) вода и от Батовска река.

Подземни води

Подземните води са разположени в два хоризонта, които се използват за водоснабдяване на населените места от общината:

- плитък водоносен хоризонт (сарматски) - дълбочината на водата от повърхността е 30-85 м.;
- втори водоносен хоризонт (валанжски) – достига се чрез дълбоки сондажни кладенци от 500 м. до 1 300 м.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

Повърхностни води

През територията на община Добричка преминава долината на р. Суха. В по-голямата си част тя има широко речно легло, запълнено с наносни материали и стръмни склонове. Река Суха е приемник на битовите отпадни води на град Добрич, след пречистването им в ГПСОВ - с. Врачаници.

На територията на общината са разположени 16 язовира. С изключение на язовир Одринци (3 500 000 куб. м.), всички останали са с малък обем водни маси, поради което могат да се третират като микроязовири. Язовир Одринци е държавна собственост, а останалите язовири са общинска собственост и се стопанисват от общината. Състоянието на язовирите се определя като задоволително.

В Община Добричка емисионното състояние на повърхностните водни обекти се осъществява при пункта за мониторинг „р. Батова – устие“. Главен източник на отпадъчни води са битово-фекалните води от населените места. Няма крупни промишлени обекти, отпадъчните води на които биха оказали голямо натоварване на повърхностните водни обекти в този район.

Химизацията на селското стопанство и попивните ями за битовофекални води са основните причини за замърсяване на плитките подземни води. Неконтролираното азотно торене през 80-те и началото на 90-те години, неефективно действащите пречиствателни съоръжения за отпадъчни води от животновъдните ферми, неизградената канализация за отпадъчни битови води, липсата на ПСОВ, допринасят за замърсяване на подземните води използвани за питейни нужди с нитрати.

Като проблем се откроява нерегламентираното заустване на отпадъчни води от животновъдни ферми (кравефермата в с. Смолница, овцефермата в с. Козлодуйци и др.) в суходолията и деретата. В допълнение, пред 2004 г. МОСВ определи водите във водните обекти или части от тях, които са замърсени или застрашени от замърсяване. Определени бяха и чувствителни/уязвими зони, в които чрез просмукване или оттичане на водите се замърсяват от земеделски източници. **Община Добричка е включена в Списъка на чувствителните зони в Р България.** Правилното съхранение на азотосъдържащите торове е най-ефективният начин за опазване на почвата и водите от точковото замърсяване с нитрати. За целта земеделските стопанства трябва да разполагат със съоръжения за складирането им с достатъчен капацитет.

Друг проблем се явява наличието на високи подпочвени води, които често стават причина за наводнения в някои от населените места от територията на общината (предимно в с. Приморци, с. Карапелит, с. Стожер, с. Дончево).

По отношение на водите в община Добричка годишните доклади по околна среда за 2013 г. на операторите, функциониращи на територията на община Добричка, показват следното:

- **“Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №1 - с. Дончево**

Водата, необходима за питейни нужди и производствената дейност на дружеството, постъпва по тръбопровод, захранващ Дружеството с вода от сондажен кладенец (ЕВС2), намиращ се на територията на дружеството.

На територията на производствените площадки за СН (Площадка 2) е построен дълбок сондажен кладенец, водоем и помпена станция. От този водоизточник се задоволяват изцяло нуждите на дружеството от вода за питейни, питейни /производствени/ за птиците,

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

производствени нужди за измиване на птичарниците и оборудването за санитарни и хигиенно-битови нужди и за производствени нужди в други звена на дружеството. При работа на Инсталацията не се надвишават количествата, разрешени в КР.

Дружеството използва инсталация за интензивно отглеждане на птици, включваща 24 сгради (4 сектора по 6 сгради), като количеството вода, което се ползва за производството на единица продукт е $24.19 \text{ m}^3/1000 \text{ бр}$. Общото използваното количество свежа вода за 2013 г. е $7\,837 \text{ m}^3$.

През 2013 г. няма констатирани несъответствия за консумираната вода при работа на Инсталацията, както и не са установени течове на свежа вода.

- **“Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №2 - с. Дончево**

Вода за питейни нужди и производствена дейност на дружеството постъпва по тръбопровод, захранващ Дружеството с вода от сондажен кладенец (ЕВС2), намиращ се на територията на дружеството.

На територията на производствена Площадка 2 е построен дълбок сондажен кладенец, водоем и помпена станция. От този водоизточник се задоволяват изцяло нуждите на дружеството от вода за питейни, питейни /производствени/ за птиците, производствени нужди за измиване на птичарниците и оборудването за санитарни и хигиенно-битови нужди и за производствени нужди в други звена на дружеството. При работа на инсталацията не се надвишават количествата, разрешени в КР.

Инсталацията за отглеждане на птици включва 51 сгради за стокови носачки (необходимо количество вода за производство на единица продукт - $71,1 \text{ m}^3$) и 8 сгради за бройлери (необходимо количество вода за производство на единица продукт - $13,446 \text{ m}^3$). През 2013 г. са изразходвани $69,5 \text{ m}^3/1000 \text{ бр}$. за производството на единица продукт, а общото използвано количество свежа вода е $27\,831 \text{ m}^3$.

През отчетния период няма констатирани несъответствия за консумираната вода при работа на Инсталацията, както и не са установени течове на свежа вода.

- **„А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД**

Водоснабдяването на площадката на Депото за неопасни отпадъци при с. Богдан се осъществява по договор с ВиК – Добрич. Общото изразходваното количество вода за площадката се измерва чрез монтиран на площадката расходомер за вода.

Основната консумация на вода за производствени нужди е за проходната дезинфекционна яма, както и за оросяване с цел недопускане на запрашаване на асфалтовата площадка и бетоновия път.

Необходимите и използвани количества вода за производствени нужди на Депото за неопасни отпадъци се влияят пряко от температурата и влажността на въздуха.

Водата в проходната дезинфекционна яма служи за измиване и дезинфекция на ходовата част на специализираните автомобили. Оросяване на трайните настилки се извършва при регистрирани високи температури и наличие на вятър, които биха провокирали запрашаване на площадката.

Поддръжката на проходната дезинфекционна яма, както и оборудването за оросяване на тялото на депото, се извършва в изпълнение на Инструкция за експлоатация и поддръжка на проходната дезинфекционна яма, както и оборудването за оросяване на тялото на депото - основни консуматори на вода за производствени нужди за инсталацията по Условие 2, попадаща в обхвата на Приложение 4 от ЗООС, съгласно Условие 8.1.3 на КР338-Н1/2011 г.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

Извършени са общо 12 проверки, при които не са регистрирани отклонения в експлоатацията на съоръженията.

Битово-фекалните отпадъчни води от административната сграда се отвеждат единствено в изгребна яма. Съдържанието на резервоара се извозва чрез вакуумцистерна- 4 куб. М. до ПСОВ - Добрич съгласно „Договор за извозване на отпадъчни води“, сключен с ЕТ „Драгни Йорданов“ - с. Орлова могила от 09.01.2013 г. Пречистването на битово-фекалните води се осъществява на база „Договор за пречистване на отпадъчни води от изгребни ями с транспортно средство“ №ДОВ15-04580-351/21/ от 04.07.2013 г.

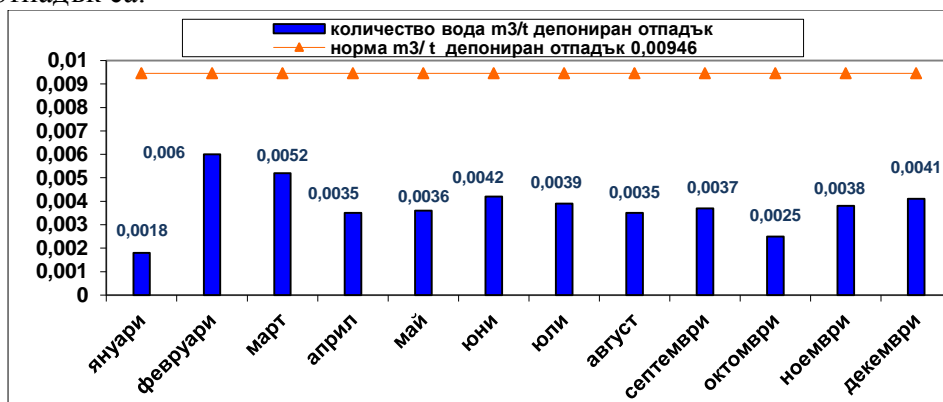
Месечните количества вода, използвани през 2013 г. са следните:

Таблица 22. Количество използвана вода за 2013 г. - „А.С.А.БЪЛГАРИЯ“ ЕООД

Месец	Обща месечна консумация на вода (m ³)	Месечна консумация на вода за производст. цели (m ³)	Депонирани отпадъци за месеца (t)	Използвана вода за произв. нужди m ³ /t депониран отпадък	Год. норма за ефективност при употреба на вода m ³ /един. продукт	Съответствие
Януари	20	7	3801.12	0.0018	0,00946	Да
Февруари	30	21	3565.0	0.006	0,00946	Да
Март	30	21	4011.42	0.0052	0,00946	Да
Април	22	14	3993.39	0.0035	0,00946	Да
Май	25	14	3891.86	0.0036	0,00946	Да
Юни	30	15	3571.7	0.0042	0,00946	Да
Юли	24	14	3786.86	0.0039	0,00946	Да
Август	30	14	4041.94	0.0035	0,00946	Да
Септември	30	14	3820.58	0.0037	0,00946	Да
Октомври	14	10	4035.93	0.0025	0,00946	Да
Ноември	20	14	3683.01	0,0038	0,00946	Да
Декември	20	14	3449,56	0,0041	0,00946	Да

Източник: Годишен доклад по околна среда за 2013 г. на „А.С.А.БЪЛГАРИЯ“ ЕООД

Средномесечните стойности на използваната вода за производствени нужди за тон депониран отпадък са:

Фигура 2.2 Средномесечни стойности на използваната вода за производствени нужди за тон депониран отпадък - „А.С.А.БЪЛГАРИЯ“ ЕООД

Годишното количество изразходвана вода за производствени нужди от площадката, количеството на изразходваната вода за производствени нужди за 1 тон депониран отпадък, по

² Източник: Годишен доклад по околна среда за 2013 г. на „А.С.А.БЪЛГАРИЯ“ ЕООД

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

норматив от КР и по отчет е посочено на таблицата и е направено сравнение за наличие или не на съответствие с нормирания показател в КР.

Таблица 23. Годишно количество използвана вода - „А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД

Източник на вода	Годишна норма на ефективност при употребата на вода m ³ / единица продукт	Използвано годишно количество за произв. цели / m ³ /	Използвано количество вода за тон депониран отпадък	Съответствие
ВиК	0.00946	172	0.0038	Да

Източник: Годишен доклад по околна среда за 2013 г. на „А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД

За отчетния период на 2013 г. изразходваното годишно количество вода за производствени нужди в инсталацията за депониране на тон отпадък е **по-малко от нормираното** в комплексното разрешително.

Независимо от това, че разходът на вода за депонирането на тон отпадък е по-малък от нормирания, в дружеството е извършен анализ на изразходените количества и ще се предприемат действия за тяхното намаляване, без да се нарушава технологичния режим на използването ѝ.

През отчетния период са извършени **12 проверки** на дезинфекционния трап като е констатирано едно несъответствие. През м. юни е установено теч от дезинфекционния трап. Съгласно възлагателно писмо от Община гр. Добрич е извършен ремонт на 06.06.2013 г. посредством полагане на нова настилка.

- **“КЛАС ОЛИО” ООД - с. Карapelит**

Използването на вода за производствени, охлаждащи и питейно-битови нужди става при наличие на договор №ДОВ15 – 36419 – 55/16.03.2007 г. за доставка, отвеждане и пречистване на отпадни води.

Отчитането на използваните количества вода за производствени нужди става чрез измервателно устройство. Монтирано е едно измервателно устройство за измерване на количествата изразходвана вода.

Лимитираните и използваните количества вода за периода 01.01.13 – 09.12.13 г. от инсталацията по Условие 2 от КР №275-НО/2008 г. са следните:

Таблица 24. Годишно количество използвана вода - “КЛАС ОЛИО” ООД - с. Карapelит

Източник на вода	Годишно количество съгласно КР	Количество за единица продукт, съгласно КР	Използвано годишно количество	Използвано количество за единица продукт	Съответствие Да/Не
1. Използвана вода за производствени нужди – общо през периода 01.01.2013 - 09.12.2013 г.					
От ВИК гр. Добрич	-	0,1	-	-	-
2.Използвана вода за инсталацията , съгласно Условие 2 от КР № 275-НО/2008 г.					
Химическа инсталация за производство на метилови естери на масните киселини (биодизел) и глицерин					
От ВИК гр. Добрич	-	0,1	-	-	-

Забележка: През 2013 г. инсталацията не е работила, поради това не са изразходвани водни количества.

Източник: Годишен доклад по околна среда за 2013 г. на “КЛАС ОЛИО” ООД - с. Карapelит

6.3. Почви

Почвената покривка на територията на община Добричка е формирана върху лъсочна основа при степни и лесостепни растителни отношения. Специфичните свойства на лъсочната основа обуславят проявата на суфозионни процеси и свързаните с тях просадъчни явления, които оказват отрицателно въздействие при строителството.

Почвите в община Добричка и околността имат високо естествено плодородие и са подходящи за *отглеждане предимно на зърнени и технически култури* (пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед, цвекло, рапица, фасул, грах, люцерна). Основен източник при замърсяването на земеделските земи се явява неправилната употреба на химични средства за растителна защита. Замърсяване на земеделски земи е констатирано в районите на големите свинеферми (около лагуните) и птицекомбината в с. Дончево. Причините за замърсяването са преливане на лагуните или тяхното изпускане при почистване.

Принос за замърсяването на почвите на територията на общината имат водната и ветрова ерозия, проявяващи особено силно по склоновете на суходолията. За засилване на ефекта от ерозията допринасят и намаляването на горските площи и екстензивното полевъдство. Сред основните причинители на ерозия на почвите са водата и вятърът, които механично разрушават и отнасят почвените частици. В района на Добруджа преобладават постоянни североизточни ветрове, които при липса на така наречените ветрозащитни пояси биха били сериозна предпоставка за развитие на ерозионни процеси. Проливните дъждове и дългите засушавания през летния период също са причина за ерозия. Прилагането на високотехнологично земеделие и изградените противоветрови пояси предотвратяват развитието на ерозионните процеси в почвите.

Друг проблем, допринасящ за замърсяването на почвите, е продължаващото нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци).

Вкислени, засолени, както и замърсени с тежки метали почви на територията на община Добричка няма. Съдържанието на вредни вещества в почвата е под допустимия минимум. Възстановяването на нарушените терени се извършва съобразно проекти, съгласувани от МОСВ.

6.4. Биоразнообразие

Растителен свят

Растителността на територията на общината е представена изключително оскъдно. Основни дървесни видове са дъб и бук. Често срещани са и липата, ореха, акацията, тополата и др. Храстовата растителност е представена от люляк, шипка, леска, глог, трънка и др. Основен показател, характеризиращ растителността, е лесистостта, която показва какъв е процентът на залесената територия (гори и трайни насаждения), спрямо общата площ. Лесистостта в Община Добричка е твърде ниска. За постигане на степента на лесистост и подобряване на санитарно-хигиенните условия и микроклимата на общината е необходимо да се проведат значителни залесителни мероприятия.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

На територията на община Добричка няма налични находища на билки. Регистрирани са два пункта за изкупуване на билки: Билкозаготвителен пункт в с. Подслон и Билкозаготвителен пункт в с. Фелдфебел Дянково.

Горските територии заемат около 15% от територията на общината, при средно за страната 34%. Най-широкоразпространени са издънковите гори (32%), горите за реконструкция (24%), широколистните високостеблени гори (17%) и нискостеблените гори (15%). Делът на същинските гори е много нисък, преобладаващите гори са изкуствено засадени полезащитни горски пояси. Естествената растителност в района е изтласкана от земеделските култури и се е съхранила на много малко места.

В регулационните граници на населетите места от общината има залесени 462 дка. паркове. Лесопарковете са с обща площ от 1 485 дка. Преобладаващи дървесни видове в тях са *широколистни* (кестен, липа, чинар, яден и др.) и *иглолистни видове* (бор, ела, смърч).

Защитени дървесни и растителни видове на територията на общината са: вековни дървета – круша (с. Златия), летен дъб (с. Стефаново), бяла топола (с. Батово) и обикновен бук (с. Батово, местност Кирчево кайначе); находище на божур и останки от степни гори (землището на с. Орлова могила); находище на обикновен божур (с. Батово).

Сериозен проблем, водещ до рязкото нарушаване на биоразнообразието, е опожаряването на стърнищата. През 1999 г. е въведена забрана за паленето на стърнища, което се характеризира със следните негативни ефекти: изгаря хумусния слой, който е богат на органични съставки и подхранва растенията; създава предпоставки за засилена почвена ерозия; при изгаряне на растителните отпадъци се получават соли, които са неусвоими от растенията; получават се големи загуби на кислород във въздуха; водния запас на повърхностния почвен слой рязко намалява; унищожават се ценни микро- и макроорганизми, които участват пряко или подпомагат почвообразователния процес; при горенето се отделя въглероден диоксид, с което се предизвиква задълбочаване на парниковия ефект; често огънят се прехвърля и в горските масиви (пояси и крайпътни дървета).

Животински свят

Животинският свят на територията на община Добричка се характеризира със слабо разнообразие. Сред представителите му с най-голямо видово разнообразие се характеризират птиците.

Животинските видове, обитаващи защитените зони на територията на община Добричка, са следните:

• Защитена зона „Суха река“

Предмет на опазване в защитена зона “Суха река” са следните видове птици:

- Видове по чл. 6, ал. 1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие: Розов пеликан, Къдроглав пеликан, Малка бяла чапла, Черен щъркел, Бял щъркел, Бяла лопатарка, Червеногуша гъска, Ръждив ангъч, Белоока потапница, Осояд, Черна каня, Червена каня, Белоопашат морски орел, Египетски лешояд, Орел змияр, Тръстиков блатар, Полски блатар, Степен блатар, Ливаден блатар, Късопръст ястреб, Белоопашат мишелов, Малък креслив орел, Голям креслив

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

- орел, Царски орел, Малък орел, Орел рибар, Вечерна ветрушка, Малък сокол, Сокол скитник, Голяма пъструшка, Средна пъструшка, Малка пъструшка, Ливаден дърдавец, Сив жерав, Турилик, Бухал, Козодой, Синявица, Сив кълвач, Сирийски пъстър кълвач, Среден пъстър кълвач, Дебелоклюна чучулига, Късопръста чучулига, Горска чучулига, Полска бъбрица, Ястребогушо коприварче, Червеногърба сврачка, Черночела сврачка, Градинска овесарка;
- Видове по чл. 6, ал. 1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие: Голям корморан, Голям ястреб, Малък ястреб, Обикновен мишелов, Северен мишелов, Черношипа ветрушка, Орко, Черноопашат крайбрежен бекас.

• **Защитена зона „Чаиря“**

Предмет на опазване в защитена зона “Чаиря” са следните видове птици:

- Видове по чл. 6, ал. 1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие: Бял щъркел, Вечерна ветрушка, Червеногърба сврачка;
- Видове по чл. 6, ал. 1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие: Голяма белочела гъска, Обикновена калугерица, Жълтокрака чайка.

• **Защитена зона „Батова“**

Предмет на опазване в защитена зона „Батова“ са следните видове птици:

- Видовете по чл. 6, ал. 1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие, които попадат в нейния обхват са: Черноврат гмурец, Розов пеликан, Къдроглав пеликан, Нощна чапла, Голяма бяла чапла, Черен щъркел, Бял щъркел, Блестящ ибис, Поен лебед, Голяма белочела гъска, Сива гъска, Червеногуша гъска, Малък нирец, Осояд, Черна каня, Червена каня, Белоглав лешояд, Орел змияр, Тръстиков блатар, Полски блатар, Степен блатар, Ливаден блатар, Късопръст ястреб, Белоопашат мишелов, Малък креслив орел, Царски орел, Скален орел, Малък орел, Орел рибар, Белошипа ветрушка, Вечерна ветрушка, Ловен сокол, Сокол скитник, Ливаден дърдавец, Сив жерав, Турилик, Бухал, Козодой, Земеродно рибарче, Синявица, Сив кълвач, Черен кълвач, Сирийски пъстър кълвач, Среден пъстър кълвач, Белогърб кълвач, Дебелоклюна чучулига, Късопръста чучулига, Горска чучулига, Полска бъбрица, Черногърбо каменарче, Голям маслинов присмехулник, Ястребогушо коприварче, Полубеловрата мухоловка, Червеногърба сврачка, Черночела сврачка, Градинска овесарка;
- Видове по чл. 6, ал. 1, т. 4: Черногуш гмуркач, Голям гмурец, Голям корморан, Сива чапла, Зеленоглава патица, Шилоопашата патица, Кафявоглава потапница, Качулата потапница, Звънарка, Среден нирец, Голям ястреб, Малък ястреб, Обикновен мишелов, Черношипа ветрушка, Орко, Лиска, Чайка буревестница, Жълтокрака чайка;
- Други видове: Зелен кълвач, Сива овесарка.

• **Защитена зона BG0000102 „Долината на река Батова”**

Предмет на опазване по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие са

следните видове:

- **Бозайници** – Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), Остроух нощник (*Myotis blythii*), Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*), Дългоух нощник (*Myotis bechsteini*), Голям нощник (*Myotis myotis*), Лалугер (*Spermophilus citellus*), Видра (*Lutra lutra*), Добруджански (среден) хомяк (*Mesocricetus newtoni*), Степен пор (*Mustela eversmannii*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*);
- **Земноводни и влечуги** - Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Шипопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*);
- **Риб** - Обикновен шипок (*Cobitis taenia*), Маришка мряна (*Barbus plebejus*).
- **Безгръбначни** - Вертиго (*Vertigo angustior*), Вертиго (*Vertigo moulinsiana*), Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*).

- **Защитена зона BG0000107 „Суха река“**

Предмет на опазване съгласно чл. 8, ал. 1, т. 2 на Закона за биологичното разнообразие са следните видове:

- **Бозайници** - Широкоух прилеп (*Canis lupus*), Европейски вълк (*Mesocricetus newtoni*), Добруджански (среден) хомяк (*Miniopterus schreibersi*), Дългокрил прилеп (*Mustela eversmannii*), Степен пор (*Myotis blythii*), Остроух нощник (*Myotis capaccinii*), Дългопръст нощник (*Myotis emarginatus*), Трицветен нощник (*Myotis myotis*), Голям нощник (*Rhinolophus blasii*), Средиземноморски подковонос (*Rhinolophus euryale*), Южен подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Голям подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), Малък подковонос (*Rhinolophus mehelyi*), Подковонос на Мехели (*Spermophilus citellus*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*);
- **Земноводни и влечуги** - Червенокоремна бумка (*Elaphe quatuorlineata*), Ивичест смок (*Emys orbicularis*), Обикновена блатна костенурка (*Testudo graeca*), Шипобедрена костенурка (*Testudo hermanni*), Шипопашата костенурка (*Triturus karelinii*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*);
- **Безгръбначни** – Вертиго (*Vertigo angustior*), Вертиго (*Hydrodyas maturna*), Хидриас (*Lucasena dispar*), Лицена (*Cerambyx cerdo*), Обикновен сечко (*Lucanus cervus*), Бръмбар рогач (*Morimus funereus*), Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*).

7. Анализ по фактори на въздействие

7.1. Отпадъци

Управлението и третирането на отпадъците е сред основните приоритети на Община Добричка в областта на опазване на околната среда. Най-важните констатации и изводи от направения **анализ на отпадъците на община Добричка** са следните:

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

- Всички населени места са включени в организирана система за сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци;
- Във всички села са поставени съвременни съдове тип „Бобър“ за събиране на битови отпадъци;
- Всички микросметища (нерегламентирани сметища) по населените места са закрити и рекултивирани и е забранено изхвърлянето на битови отпадъци на тях. Поради честото нарушаване на забраната, общината организира годишно две сезонни почиствания (пролетно и есенно), подравнявания и епизодично разстилане и запръстяване на селските депа. Мярката е необходима и за бъдещите години, докато се изгради култура в населението да не изхвърля отпадъци на забранени места;
- Нормата на натрупване на битовите отпадъци за 2014 г. за община Добричка е 179,27 кг/ж/г., като стойността намалява от 2012 г. и е по-ниска от средната за населени места до 3 000 жители от 241,7 кг/ж/г. Нормата на натрупване е по-ниска от средната за областта и страната и е пряко последствие от намаляването на броя на населението на общината и намаляването на количеството на отпадъците.
- Направен е анализ на морфологичен състав на битовите отпадъци, от които могат да се направят следните изводи: хранителните, пластмасовите и градинските отпадъци са с най-високо % съдържание; в община Добричка все още няма изградена система за разделно събиране на отпадъците и присъствието на опаковки и обща пластмаса е показател за това; сравнително висок е процентът на отпадъците „други“ – 29,08%; дялът на отпадъците, които могат да се рециклират и ползват повторно (хартия, картон, стъкло, метали, пластмаси) е 23,34%; висок е дялът на опасните отпадъци;
- С изразена сезонност са следните видове отпадъци: кожи, дърво, градински и растителни – есен; стъкло – зима; метали – лято;
- Не е въведена система за разделно събиране на отпадъци, поради липсата на населени места над 5 000 жители;
- Не е въведена система за разделно събиране на биоотпадъци;
- Въведена е система за разделно събиране, транспортиране, съхраняване, предварително третиране, повторно използване, рециклиране и оползотворяване на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, образувано от домакинства, обществени административни учреждения, училища, търговски, промишлени, туристически и други обекти на територията ѝ;
- Налични са складове с пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност и ББ-кубове, които са потенциална заплаха за околната среда. В момента се изпълнява проект на МОСВ за складовете с пестициди, а за ББ-кубовете следва да се намери друго решение;
- Няма изградена канализационна система за населението на община Добричка и съответно ПСОВ, което е предпоставка за замърсяване компонентите на околната среда (почви и води - подземни и повърхностни) на територията на общината. Изградена е

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

ПСОВ в с. Врачанци, но тя обслужва канализационната система на община град Добрич;

- Физическите и юридическите лица от общината са задължени да осигурят транспортиране на произведените строителни отпадъци. Няма актуални данни за строителните отпадъци след преустановяването на експлоатацията на депото за строителни отпадъци до с. Владимирово през 2009 г.

В този раздел от анализа са представени основните изводи и препоръки, които са формулирани на основата на **анализа за инфраструктурата за отпадъци** на територията на община Добричка:

- Изградено е и е в експлоатация регионално депо за неопасни отпадъци в с. Стожер, община Добричка, което обслужва общината и отговаря на нормативните изисквания, експлоатацията му се извършва съгласно издадено комплексно разрешително №433-НО/2012 г.;
- Използваното до март 2015 г. депо в с. Богдан, община Добричка е собственост на община град Добрич и община Добричка няма ангажимент за неговото рекултивиране;
- Изградена е инсталация за сепариране на материали за рециклиране в депото в с. Стожер;
- Изградено е съоръжение за открито компостиране на биоотпадъци на депото в с. Стожер;
- В общината няма реализиран и подготвян проект за осигуряване на домакинствата с домашни компостери. При наличие на изградено съоръжение за открито компостиране на разделно събрани биоотпадъци се предвижда реализация единствено на проект за закупуване и изграждане на система за домашно компостиране с оглед специфичния аграрен икономически профил на общината и голямото количество на биоразградимите отпадъци;
- Изградено е съоръжение за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци на депото в с. Стожер;
- Прекратено е депонирането на строителни отпадъци на депото за строителни отпадъци до с. Владимирово, община Добричка. Депото е закрито и почистено и не са необходими допълнителни мерки, с изключение на периодичен мониторинг;
- Изграден е склад за временно съхранение на опасни и специфични отпадъци на депото в с. Стожер;
- Общината е предоставила възможност за предаване на опасни отпадъци от населението чрез кампания, която се провежда два пъти в годината за събиране на опасни отпадъци съвместно с частна фирма.
- Няма населено място в общината с население над 10 000 жители и с оглед хипотезата на чл.19, ал.3, т.10 от ЗУО не е необходимо да се осигурят площадки за предаване на разделно събрани битови отпадъци. Към настоящия момент общината не предвижда изграждане на такива;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

- Общината е осигурена с транспортни средства и съдове; необходима е текуща поддръжка и периодична подмяна при повреди по тях;
- Разположението на съдовете по населени места е в съответствие с броя и нуждите на населението и не се налага промяна в разпределението им към момента;
- Не са налични съдове за домашно компостиране и при въвеждането на такава система е необходимо закупуването им;
- Не са налични съдове за съхранение на биоразградими и биоотпадъци и при въвеждането на такава система е необходимо закупуването им;
- В с. Врачанци, община Добричка е изградена Пречиствателната станция за отпадни води /ПСОВ/, която обслужва канализационната система на община град Добрич и е нейна собственост, откъдето следва че нейната реконструкция е ангажимент на община град Добрич;
- Налични са складове с излезли извън годност пестициди и негодни препарати за растителна защита и ББ-кубове, които подлежат на обезвреждане. Община Добричка е подала декларация за включване на общината в дейностите по проект на МОСВ **„Екологосъобразно обезвреждане на негодни за употреба пестициди и други препарати за растителна защита“**, който цели екологосъобразното обезвреждане на негодните за употреба пестициди. За проекта са включени складовете от 8-те населени места, а ББ-кубовете в с. Медово остават проблем за решаване на собствениците и земеделските кооперации, които ги стопанисват.

По отношение на инфраструктурата се препоръчва да се разгледа на заседание на Регионалното сдружение за управление на отпадъците Добрич въпроса за възлагане на предварително проучване на възможностите за оползотворяване на сметищен газ от РД в с. Стожер в съответствие с изискванията на Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

Основни изводи от **анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците**, с акцент върху контролните функции са представени по-долу:

- В Устройствения правилник на общинска администрация е отделено направление **„Екология и опазване на околната среда“** в дирекция **„Устройство на територията, строителство, общинска собственост, приватизация и опазване на околната среда“**, което изпълнява дейностите свързани с общинската политика по управление на отпадъците;
- Препоръчва се за изпълнение на основните и спомагателни функции по управление на отпадъците да се определи и утвърди допълнителен щат за служител в дирекцията на общинската администрация, пряко отговорен за управлението на отпадъците;
- Служителите, пряко свързани с опазване на околната среда и в частност с управлението на отпадъците, са обезпечени с нужната материално-техническа и информационна база;
- Липса на общинска система за мониторинг и контрол на дейностите по управление на отпадъците;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

- За повишаване на професионалния капацитет е препоръчително служителите, пряко свързани с опазване на околната среда и в частност с управлението на отпадъците, да участват в семинари, работни срещи, обучения и други, организирани от МОСВ, организации по оползотворяване, браншови организации, РИОСВ, Регионални сдружения, проекти на администрацията по ОПДУ и други.

В тази част са представени основни изводи от извършения **анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване** в община Добричка:

- Прекратена е експлоатацията на депото за битови отпадъци в с. Богдан, община Добричка, след стартирането на експлоатацията на регионалното депо в с. Стожер, община Добричка. Ангажиментът по рекултивация и мониторинг на депото в с. Богдан е на община град Добрич;
- Във всички населени места от общината са закрити и рекултивирани всички микросметища, използвани преди въвеждането на организираната система по сметосъбирането, която за 2015 г. включва всички населени места. Въпреки това граждани продължават да изхвърлят отпадъци и се налага да се извършва ежегодно пролетно и есенно почистване на нерегламентираните микросметища във всички населени места;
- Общинско депо за неопасни /строителни/ отпадъци до с. Владимирово е закрито и почистено и не са необходими допълнителни мерки по рекултивация, освен периодичен мониторинг. Проверките на отговорните служители от общинската администрация показват, че не се изхвърлят строителни отпадъци на него.

В тази част са направени основни изводи от извършения **анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите**:

- С оглед измененията на чл. 67, ал. 2 от ЗУО в сила от 01.01.2015 г. свързана с определяне размера на таксата в случаите, когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена, следва тази наредба да се актуализира;
- Средствата, които общината събира от такса битови отпадъци не покриват разходите за управление на отпадъците за всяка изследвана година;
- Необходимо е да се повиши събираемостта на таксата и намерят начини за намаляване на разходите. В тази връзка е целесъобразно да се проучат и използват възможностите по европейски програми и други публични средства за финансиране на разходите за управление на отпадъците;
- Други мерки при недостиг на приходите, като завишаване на таксата битови отпадъци въз основа на завишаване размера на отчисленията, завишаване на разходите на извършваната услуга по събиране и транспортиране на отпадъци не се препоръчват с

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

оглед на поносимостта за плащане на услугата от местното население и на база на проведеното анкетно проучване.

Обобщени изводи от *анализа на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците* са представени по-долу:

- Според отразените по-горе мерки, Общината публикува на сайта си информация относно управлението на отпадъците. Това обаче не е напълно достатъчно, тъй като по-възрастното население няма достъп до компютър и/или интернет и това доста ограничава техните възможности да се запознаят с дейността. Именно поради това е препоръчително да се приложи друг подход освен този, чрез който по-голяма част от населението да има достъп до информацията и чрез който да се привлече тяхното активно участие;
- Постигнатите резултати до тук по отношение на информираността и предоставянето на информация на гражданите е добро, но е необходимо подобряването им и увеличаване на кампаниите, чрез което ще се увеличат възможностите на Общината за достигането на набелязаните мерки в развитието на дейността по управлението на отпадъците;
- Направено е анкетно проучване сред местните заинтересовани страни, което е основа за изграждането на програма в съответствие с местните нужди.

Резултатите от *анализа на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци* показват, че:

- Събираната информация в Община Добричка по отношение дейности по управление на отпадъците е частична. Липсват данни за събраните строителни отпадъци, което затруднява изготвянето на различни справки, отчети, програми, стратегии и др.
- Основният проблем е събирането на информация от лицата, които извършват дейности по управление на отпадъци на територията на Общината самостоятелно.
- Необходимо е в Общината да се създадат ясни правила за събиране на информация за образуваните отпадъци от тези лица и площадки. Също така е необходимо да се извършват периодични проверки от общинските служители, с което да се контролира дейността на площадките, на които се предават отпадъци, както и достоверността на данните.

7.2. Шум

В община Добричка не са създадени предпоставки за превишаване на пределно допустимите нива на шума, поради тази причина не е правен и анализ на звуковото налягане в отделните населени места.

Годишните доклади по околна среда за 2013 г. на операторите, функциониращи на територията на община Добричка, показват следното:

- “Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №1 - с. Дончево

Дружеството разполага с инсталация за интензивно отглеждане на птици.

През 2013 г. няма постъпили жалби от граждани за генериран шум на площадката.

Дейностите, извършвани на производствената площадка не трябва да предизвикват нива на шум, както следва:

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

По границите на производствената площадка:

през деня - 70 dB(A); вечерно ниво - 70 dB(A); през нощта - 70 dB(A);

В мястото на въздействие (най-близката хигиенна зона в населеното място):

през деня – 55 dB(A); вечерно ниво - 50 dB(A); през нощта – 45 dB(A).

“Яйца и птици – Зора” АД веднъж на две години оценява общата звукова мощност на обекта и шумовото въздействие по границите на производствената площадка и в мястото на въздействие. През 2013 г. са измерени нивата на шум и на общата звукова мощност. Резултатите са следните:

Таблица 25. Измерени нива на шум през 2013 г. - “Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №1

Време на измерването	Ниво на общата звукова	Средно еквивалентно ниво	Ниво в мястото на въздействие	Гр. стойност	Съответствие
	dB (A)	dB (A)	dB (A)	dB (A)	Да/Не
Дневно ниво	115.3	60.3	23.4	70/55	Да
Вечерно ниво	103.4	48.4	11.5	70/50	Да
Нощно ниво	96.5	41.5	4.6	70/45	Да

Източник: Годишен доклад по околна среда за 2013 г. на “Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №1

• **“Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №2 - с. Дончево**

Дружеството разполага с инсталация за интензивно отглеждане на птици.

През 2013 г. няма постъпили жалби от граждани за генериран шум на площадката.

Дейностите, извършвани на производствената площадка не трябва да предизвикват нива на шум, както следва:

По границите на производствената площадка:

през деня - 70 dB(A); вечерно ниво - 70 dB(A); през нощта - 70 dB(A);

В мястото на въздействие (най-близката хигиенна зона в населеното място):

през деня – 55 dB(A); вечерно ниво - 50 dB(A); през нощта – 45 dB(A).

“Яйца и птици – Зора” АД веднъж на две години оценява общата звукова мощност на обекта и шумовото въздействие по границите на производствената площадка и в мястото на въздействие.

Замерването се извършва от акредитирана лаборатория.

Измерени нивата на шум и на общата звукова мощност са следните:

Таблица 26. Измерени нива на шум през 2013 г. - “Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №2

Време на измерването	Ниво на общата звукова мощност			Средно еквивалентно ниво			Ниво в мястото на въздействие			Гр. стойност	Съответствие
	dB (A)			dB (A)			dB (A)				
контури	№1	№2	№3	№1	№2	№3	№1	№2	№3		
Дневно ниво	111.2	110.4	109.6	55.1	54.6	56.8	42.2	29.7	28.3	70/55	Да
Вечерно ниво	105.7	108.0	105.9	49.6	52.2	53.1	36.8	27.3	24.6	70/50	Да
Нощно ниво	97.3	99.8	98.2	41.2	44.0	45.4	28.4	19.1	16.9	70/45	Да

Източник: Годишен доклад по околна среда за 2013 г. на “Яйца и птици – Зора” АД, Площадка №2

- **„А.С.А.БЪЛГАРИЯ” ЕООД**

Дейностите извършвани на производствената площадка не трябва да превишават нивата на шум, както следва:

По границите на производствената площадка:

- ✓ Дневно ниво – 70 dB (A);
- ✓ Вечерно ниво – 70 dB (A);
- ✓ Нощно ниво – 70 dB (A);

В мястото на въздействие (най-близката жилищна зона в населеното място):

- ✓ Дневно ниво – 55 dB (A);
- ✓ Вечерно ниво – 50 dB (A);
- ✓ Нощно ниво – 45 dB (A).

Съгласно Условие 12.2.1. се извършва наблюдение на:

- ✓ Общата звукова мощност на площадката;
- ✓ Еквивалентно ниво на шум в определени точки по оградата на площадката;
- ✓ Еквивалентно ниво на шум в мястото на въздействие.

Промишлената площадка-източник на шум (депо) се намира в землището на с. Богдан, общ. Добричка и е с площ около 104 000 м². Отстоянието в метри до най-близката жилищна сграда на с. Богдан е ~ 700 м.

Източници на шум на територията на предприятието са:

А) Компактор – 1 бр.

Б) Вентилатор – 2 бр.

В) Сметоизвозващи коли – 20 бр.

Г) Транспортен трафик от сметоизвозващите коли, свързан с дейността на предприятието

Д) Помпи дренажни – 3 бр.

Жалби за предизвикан акустичен дискомфорт или шумово замърсяване през 2013 г. не са регистрирани.

- **“КЛАС ОЛИО” ООД - с. Каранелит**

През 2013 г. няма подадени жалби за шум от живущи около площадката на „КЛАС ОЛИО” ООД.

През месец декември 2010 г. се извърши измерване на нивото на шум в околната среда и в РИОСВ – Варна беше представен и утвърден доклад за собствени периодични измервания на шум на територията на дружеството.

Извършена е оценка на съответствието на установените еквивалентни нива на шум по границата на производствената площадка и в мястото на въздействието с разрешените такива. Не са установени несъответствия.

7.3. Радиационен контрол

Програмата на Регионална лаборатория – Варна не включва радиологичен мониторинг на околната среда.

7.4. Зелена система

Зелените площи в населените места на община Добричка се разделят основно на две групи:

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

1. Площи с широко обществено ползване:

Площите с широко обществено ползване включват паркове и градини публична общинска собственост. Парковете на територията на общината заемат площ от 462 дка. Най-често срещани дървесни видове са *Tilia argentea*, *Fraxinus oxycarpa*, *Pinus nigra*, *Aesculus*, *Hippocastanum* и *Betula alba*.

2. Площи за ограничено ползване:

Площите за ограничено ползване включват дворовете на детските градини, на училищата, на жилищните кооперации, на здравните служби и др. и заемат площ от 430 дка. Преобладаващи дървесните видове са *Cercis silicuastrum*, *Platanus orientalis* и *Picea abies*.

Извън населените места има местности с изградени пейки, люлки и беседки, които се ползват от гражданите за отдых и почивка. Община Добричка е осигурила своя принос за изграждане на съоръженията, но към настоящия момент не се е ангажирала с тяхната поддръжка.

За опазването и възстановяването на околната среда в община Добричка ежегодно се извършва пролетно и есенно озеленяване на населените места с растителност, отгледана в декоративен разсадник, находящ се в с. Долина. В разсадника се отглеждат и произвеждат дървесни видове и цъфтящи декоративни храсти. В допълнение, във връзка с отсичането на дървесни видове в населените места на територията на общината е извършено компенсаторно озеленяване във всички населени места в общината.

В община Добричка е приета (с Решение №176/28.08.2008 г. на Добрички общински съвет) и действа Наредба №15 за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Добричка, която има за цел поддържане на оптимални жизнени условия на декоративната растителност в общинските зелени площи. Наредбата ще следва да се актуализира след приемане на настоящата програма, както и с оглед настъпилите промени в нормативната регламентация след 2008 г.

В допълнение, през периода 2010-2014 г. са констатирани 10 нарушения, свързани с околната среда, на обща стойност от 4 620 лв. За констатираните нарушения са издадени наказателни постановления от кмета на община Добричка.

8. Администриране и публичност на дейностите по опазване на околната среда

Дейностите по опазване на околната среда представляват комплекс от решения и действия, свързани с околната среда, както и различните форми на контрол.

В състава на Добричкия общински съвет функционира Постоянна комисия по земеделие, екология, услуги и транспорт, състояща се от 7 общински съветници.

Към настоящия момент в структурата на общинска администрация е обособена Дирекция „Устройство на територията, строителство, общинска собственост, приватизация и опазване на околната среда” (УТСОСПООС). В дирекцията има назначени 2 броя служители на длъжност: Главен експерт „Екология и опазване на околната среда“ - 1 бр. и Старши специалист „Опазване и възстановяване на околната среда“ - 1 бр., на които са възложени

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

функции, свързани с дейностите по опазване на околната среда, управление на отпадъците и озеленяването на територията на общината. Тази численост е запазена за периода 2010-2014 г.

За осигуряване на качествено и ефективно извършване на дейности, свързани с опазване на околната среда, и за подобряване на жизнената среда и облика на населените места община Добричка е изградила добро сътрудничество с всички общини, попадащи в териториалния обхват на област Добрич. По отношение на обмена на информация и сътрудничеството с регионалните органи на централни ведомства от компетенциите, на които са въпроси по опазване на околната среда, общината поддържа комуникация със следните институции: Министерство на околната среда и водите; Регионална инспекция по околната среда и водите - гр. Варна; Басейнова дирекция „Дунавски район“ - гр. Плевен; Басейнова дирекция „Черноморски район“ - гр. Варна; Областна администрация - гр. Добрич; Регионална здравна инспекция - гр. Добрич; Регионална служба за растителна защита – гр. Добрич; Областна дирекция по безопасност на храните – гр. Добрич.

За информиране на обществеността по отношение на въпросите, свързани с опазването на околната среда, в сградата на общинската администрация е поставено информационно табло. Също така, на официалния сайт на общината <http://www.dobrichka.bg/> регулярно се публикува актуална информация по посочените въпроси.

9. Финансиране на дейностите по опазване на околната среда

На таблица 27 е представена финансова информация относно дейностите по опазване на околната среда на община Добричка за периода 2010-2014 г.

Таблица 27. Финансова информация за дейностите по опазване на околната среда на община Добричка за периода 2010-2014 г.

	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.
Планирани приходи за околна среда	559 153	574 507	588 770	564 340	564 000
Реализирани приходи за околна среда	420 058	465 549	540 472	567 516	642 861
Планирани разходи	879 046	923 733	877 693	1 141 666	1 130 290
Реализирани разходи за околна среда	569 286	820 233	681 109	946 810	791 818
Общо реализирани разходи	10 537 111	12 696 079	10 779 396	14 481 290	17 367 382
Относителен дял от всички реализирани разходи	5,40%	6,46%	6,31%	6,54%	4,56%

Източник: Добричка общинска администрация

От данните в таблицата могат да бъдат направени следните изводи:

- Размерът на планираните приходи за разглеждания период остава по висок от размера на реализираните. Най-високи стойности на реализираните приходи са отчетени през 2013 г. (567 516 лв.) и 2014 г. (642 861 лв.). Реализираните приходи за 2014 г. са с 222 803 лв. (53%) повече спрямо реализираните през 2010 г.;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

- Размерът на планираните разходи също остава по-висок спрямо този на извършените. Най-голям размер имат разходите за реализация на дейности, свързани с околната среда, извършени през 2011 г. (820 233 лв.) и 2013 г. (946 810 лв.). Извършените разходи за 2014 г. са с 222 532 (39,1%) повече спрямо тези от началото на периода (2010 г.);
- Относителният дял на разходите за околна среда от общата сума на реализираните в общината разходи има колебливи стойности, като увеличение се наблюдава за годините 2011 г., 2012 г. и 2013 г. Най-малък дял е отчетен през 2014 г. (4,56%), а най-голям през 2013 г. (6,54%).

IV. SWOT АНАЛИЗ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Въздух	
<ul style="list-style-type: none"> Климат, благоприятстващ расейването на атмосферните замърсители Добро качество на атмосферния въздух (КАВ) 	<ul style="list-style-type: none"> Унищожени зелени пояси, което води до ерозия Палежи на стърнища Влошаване на атмосферния въздух от животновъдните ферми, които се явяват източници на миризми Използване на въглища за отопление, които се отличават с високо съдържание на сяра
Води	
<ul style="list-style-type: none"> Напълно изградена водопреносна мрежа в населените места Липса на големи промишлени предприятия, замърсяващи водите Наличие на достатъчно количество собствен воден ресурс 	<ul style="list-style-type: none"> Липса на изградени канализационни системи за отпадни битови води и липса на изградени пречиствателни станции за отпадъчни води Замърсяване на деретата с отпадъчни води от фермите
Почви	
<ul style="list-style-type: none"> Високо естествено плодородие на почвите Ниско ниво на замърсяване на почвите с отпадъци Липса на почви замърсени с тежки метали и органични замърсители 	<ul style="list-style-type: none"> Почвена ерозия Липса на цялостен почвен мониторинг
Шум	
<ul style="list-style-type: none"> Добри шумови характеристики на населените места 	<ul style="list-style-type: none">
Отпадъци	
<ul style="list-style-type: none"> Въведено организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци за всички населените места в общината Разработена Програма за управление на отпадъците до 2020 г. Изготвен Доклад за Морфологичен състав на отпадъците в общината Осигурени услуги по управление на битовите отпадъци – сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане, разделно събиране на опасните отпадъци Изградено и функциониращо регионално депо за неопасни отпадъци в общината в с. Стожер Изградена инсталация за сепариране на материали за рециклиране в депото в с. Стожер Изградено съоръжение за открито компостиране на биоотпадъци на депото в с. Стожер Изградено съоръжение за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци на депото в с. Стожер Изграден склад за временно съхранение на 	<ul style="list-style-type: none"> Прогнозни количества за генерирани твърди битови отпадъци по-високи от предвидените при изграждането на регионалното депо в с. Стожер Продължаващо изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани сметища Липса на транспортни средства и съдове за домашно компостиране Липса на система за разделно събиране на биоотпадъци Голям дял на инертните отпадъци (отпадъците от строителство) (7,14%) в направения морфологичен състав на отпадъците, показващо неправомерно изхвърляне и смесване на битови и строителни отпадъци Прогноза за четворно увеличаване на количеството на строителните отпадъци Проява на слаб интерес от населението към екологичните проблеми и нарушаване на приетите нормативни разпоредби във връзка с отпадъците

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

<ul style="list-style-type: none"> опасни и специфични отпадъци с капацитет на депото в с. Стожер Осигуреност с транспортни средства и съдове Осигурен „зелен“ телефон за жителите 	<ul style="list-style-type: none"> Липса на общинска система за мониторинг и контрол на дейностите по управление на отпадъците Несъответстваща местна нормативна рамка на действащото законодателство в сферата на отпадъците Недостатъчен капацитет за управление на отпадъците във връзка с нарасналите изисквания за управление на отпадъците на местно ниво
Биологично разнообразие	
<ul style="list-style-type: none"> Наличие на редки растителни и животински видове в защитените зони 	<ul style="list-style-type: none">
Зелена система	
<ul style="list-style-type: none"> Редовно почистване и озеленяване на площите за широко и ограничено обществено ползване 	<ul style="list-style-type: none">
Други	
<ul style="list-style-type: none"> Наличие на административен капацитет за покриване на общинските отговорности по опазване на околната среда Липса на големи промишлени замърсители Мотивираност на ръководството на общината да решава проблемите и да опазва местните природни дадености 	<ul style="list-style-type: none"> Непълна институционална, нормативна и стратегическа рамка за управление на околната среда
ВЪЗМОЖНОСТИ	
Въздух	
<ul style="list-style-type: none"> Възможности за използване на ветрова енергия за собствено потребление Въвеждане на високи екологични стандарти за междуселищни автобуси 	
Води	
<ul style="list-style-type: none"> Благоприятни условия за акумулиране на голямо количество подземни води; Изграждане на канализационна система, обхващаща територията на цялата община Изграждане на ПСОВ 	<ul style="list-style-type: none"> Опасност от засушаване и пресъхване на повърхностните водни източници в резултат на глобалното затопляне
Почви	
<ul style="list-style-type: none"> Проучване състоянието на почвите и получаване на данни за наднормено замърсяване, картиране на резултатите от проучванията и предприемане на действия по подобряване на състоянието на почвите 	<ul style="list-style-type: none"> Липса на цялостен почвен мониторинг
Отпадъци	
<ul style="list-style-type: none"> Въвеждане на система за домашно компостиране на градинските и хранителни отпадъци Въвеждане на система за организирано събиране, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразното и ефективно управление 	<ul style="list-style-type: none"> Слаба покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците Значително увеличение на разходите за управление на битови отпадъци и необходимост от повишаване на такса „Битови отпадъци“ за населението

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

<p>на отпадъците</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подобряване на административния капацитет в сферата на отпадъците • Актуализиране на местната нормативна рамка за управление на отпадъците • Въвеждане на общинска система за мониторинг и контрол на отпадъците • Изграждане на единна интегрирана информационна система за управление на отпадъците на национално ниво • Осигуряване на прозрачност при определяне на такса „Битови отпадъци“ за гражданите и бизнеса и въвеждане на принципа „заплащане според количеството на образуваните отпадъци“ • Подобряване на информационната политика на общината в областта на управление на отпадъците 	
Биологично разнообразие	
<ul style="list-style-type: none"> • Възможност за развитие на познавателен и екотуризъм 	<ul style="list-style-type: none"> • Вредно антропогенно въздействие върху флората и фауната в защитените зони
Зелена система	
<ul style="list-style-type: none"> • Внедряване на съвременни информационни технологии в управлението на околната среда и природните ресурси, вкл. географски информационни системи (ГИС) • Интегриране на конзервационните цели в горскостопанските практики • Прилагане на програма за адаптиране на залесяванията към климатичните промени и увеличаване капацитета на горите при усвояване и редуциране на вредните емисии в атмосферата 	
Други	
<ul style="list-style-type: none"> • Възможности за получаване на безвъзмездна финансова помощ от национални източници на финансиране и от Фондовете на ЕС и достигане до целите на ЕС за околна среда • Провеждане на кампании за опазване на околната среда и реализация на действия за смекчаване на климатичните промени, свързани с национални и местни инициативи • Преструктуриране на икономиката и въвеждане на съвременни технологии, щадящи околната среда на национално и регионално ниво 	<ul style="list-style-type: none"> • Липса на собствени финансови ресурси за реализация на екологични проекти

V. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Визията е обобщена представа/желание на една общност за стандарта на живот и качества на средата, която тази общност изгражда, поддържа и обитава. Приетата визия, определяща желаното и постижимо състояние в екологичен аспект на община Добричка за периода 2015-2020 г. е следната:

Община Добричка – чиста, зелена и съхранена, желано място за живот за настоящите и бъдещите поколения.

VI. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

В резултат от извършените анализи и проучвания за характерните дадености и проблеми на община Добричка в областта на околната среда, са определени и идентифицирани силните и слабите страни на общината, възможностите и заплахите, стоящи пред нея. След като бе избрана визия на общината се определиха и целите, достигането на които ще е определящо за качеството на живот на местното население.

При определянето на целите бяха взети в предвид основните силни страни, които трябва да бъдат запазени, основните проблеми /слаби страни/, които следва да бъдат решени и се отчетоха заплахите пред община Добричка в областта на околната среда.

1. Генерална стратегическа цел на програмата

Въз основа на избраната визия, главната стратегическа цел на програмата е следната:

2. Приоритети, специфични стратегически цели на програмата и

Подобряване качеството на живот на населението на община Добричка чрез осигуряване на чиста, безопасна и здравословна околна среда и чрез устойчиво стопанисване и управление на природните ресурси.

алтернативи за постигането им

С оглед на поставената генерална стратегическа цел Програмата за опазване на околната среда на община Добричка за периода 2015-2020 г. поставя следните приоритети и специфични стратегически цели:

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

**Приоритет 1:
Въздух**

Специфична цел 1: Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух и поддържане на нивото на емисиите под пределно допустимите норми

**Приоритет 2:
Води**

Специфична цел 2: Опазване на водите и водните обекти и развитие на водоснабдителната и канализационната инфраструктура

**Приоритет 3:
Почви**

Специфична цел 3: Поддържане на доброто състояние на почвите и предотвратяване на тяхното замърсяване, борба с почвената ерозия

**Приоритет 4:
Биоразнообразие**

Специфична цел 4: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие на територията на общината

**Приоритет 5:
Отпадъци**

Специфична цел 5: Устойчиво управление на отпадъците

**Приоритет 6:
Зелена система**

Специфична цел 6: Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване

**Приоритет 7:
Административен
капацитет**

Специфична цел 7: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Алтернативите за постигане на специфичните стратегически цели, съответно и на генералната стратегическа цел, са посочени в следващия раздел от настоящата програма (Раздел VII. План за действие) - Таблица 12. План за действие на ПООС Добричка 2015-2020 г.

ДОБРИЧКА ОБЩИНА

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

1	Подмяна на амортизираната водопроводна мрежа	500	ОБ	1 км. подменената амортизирана водопроводна мрежа	„ВиК” ЕООД - гр. Добрич; Община Добричка										
2	Почистване на канавки и речни дерета	11	ОБ	Почистени канавки и речни дерета 2 пъти за периода	Община Добричка										
3	Ремонт на естествени чешми и възстановяване на кладенци	12	ОБ	5 бр. ремонтирани естествени чешми; 5 бр. възстановени кладенци	Община Добричка										
4	Изграждане на битова канализация на с. Стожер	1 500	ПУДООС	5 км. изградена битова канализация на с. Стожер	„ВиК” ЕООД - гр. Добрич;	Община Добричка									
5	Изграждане на битова канализация на с. Карапелит	1 500	ПУДООС	5 км. изградена битова канализация на с. Карапелит	„ВиК” ЕООД - гр. Добрич;	Община Добричка									
Специфична цел 3	Поддържане на доброто състояние на почвите и предотвратяване на тяхното замърсяване, борба с почвената ерозия	10													
1	Мерки за опазване на почвеното плодородие чрез инициране на ежегодна информационна кампания за причините за ерозия на почвата, мерки за нейното предотвратяване и мероприятия, предпазващи от ерозия	10	ОБ	5 бр. проведени информационни кампании	Община Добричка										
Специфична цел 4	Опазване и поддържане на биологичното разнообразие на територията на общината	200													

ДОБРИЧКА ОБЩИНА

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

1	Разработване и управление на проект за опазване на местното биологично разнообразие	200	ПРСР, ТГС	1 бр. реализиран проект за опазване на местното биологично разнообразие	НПО, Община Добричка										
Специфична цел 5	Устойчиво управление на отпадъците	4 820													
1	Изпълнение на Общинска програма за управление на отпадъците	4 820	ОБ	6 бр. годишни отчети	Община Добричка										
Специфична цел 6	Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване	340													
1	Реконструиране, ландшафтно оформление и поддържане на паркове и градинки	146	ОБ	140 кв. м. реконструирани и поддържани паркове и градинки	Община Добричка										
2	Реконструкция и рехабилитация на спортни съоръжения и детски площадки	146	ОБ	6 бр. реконструирани и рехабилитирани спортни съоръжения и детски площадки	Община Добричка										
3	Обновяване на гробищните паркове	25	ОБ	10 кв. м. обновени гробищни паркове	Община Добричка										
4	Инициране на мероприятия за почистване на залесени общински терени и упражняване на контрол върху сечта	23	ОБ	2 бр. проведени мероприятия за почистване на залесени общински терени и упражняване на контрол върху сечта	Община Добричка										

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.**

Специфична цел 7	Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население	59											
1	Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в общинската администрация	10	ОБ, ФЕС	5 бр. проведени обучения	Община Добричка								
2	Подобряване на информационната обезпеченост за управление на околната среда	10	ОБ, ФЕС	5 бр. проведени информационни мероприятия	Община Добричка								
4	Изграждане на общински капацитет за прилагане на екологичното законодателство, за разработване и управление на екологични инфраструктурни и малки проекти	11	ОБ, ЦБ, ФЕС	5 бр. проведени обучения	Община Добричка								
5	Провеждане на тематични форуми и анкети по проблемите на околната среда	6	ОБ, ФЕС	2 бр. проведени мероприятия	Община Добричка								
8	Провеждане на обществени кампании за повишаване на съзнанието на жителите на общината по въпросите за намаляване на нерегламентираното изхвърляне на ТБО и опазване на чистотата в населените места; ежегодно организиране на общински информационно-образователни кампании, свързани с опазването на околната среда	20	ОБ	5 бр. проведени кампании	Община Добричка								
9	Създаване на партньорства с други общини за съвместно кандидатстване по програми и проекти, касаещи околната среда	2	ОБ	2 бр. създадени партньорства	Община Добричка								

VIII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2015-2020 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице.

В процеса на наблюдение, Общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност. Предметът на наблюдение включва изпълнението на целите и приоритетите на ПООС, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им. Целта на мониторинга е да отбелязва отклоненията от целите на ПООС достатъчно рано, за да бъде възможно тяхното коригиране, преди последствията от тях да станат толкова сериозни, че да не могат да бъдат преодолени. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят.

Контролът има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнението на ПООС. Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност, изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика. Същностната характеристика, дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес, във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт. Контролът върху изпълнението на ПООС 2015-2020 г. на община Добричка се извършва от Добричкия общински съвет, който приема програмата и следи за нейното изпълнение.

Координацията по изпълнението на ПООС ще се осъществява от специалистите по екология, възстановяване и опазване на околната среда в Дирекция „Устройство на територията, строителство, общинска собственост, приватизация и опазване на околната среда” (УТСОСПООС), и конкретно от лицата, които със заповед на Кмета на Общината (във връзка с изискването на чл. 15, ал. 1, т. 10 от Закона за опазване на околната среда) са определени като притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

На основание на чл. 79, ал. 5 от Закона за опазване на околната среда, Кметът на Общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата за околна среда, а при необходимост и предложения за нейното допълване и актуализиране. В годишния

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 Г.

отчет се отбелязва напредъка при постигането на набеязаните цели и приоритети на ПООС, отчитат се настъпилите промени в екологичната обстановка, измененията в законовата и нормативна база и произтичащите от това промени в отговорностите и задълженията на местните власти, както и препоръки за подобряване на резултатите от наблюдението на изпълнението на програмата. Актуализация на общинската програма по опазване на околната среда се извършва при съществена промяна на нормативната база и условията, при които е разработена.

В допълнение, на основание на чл. 79, ал. 6 от Закона за опазване на околната среда, годишните отчети, които Кмета на общината внася в Общинския съвет, се предоставят за информация в РИОСВ - Варна.

За информиране на обществеността отчетите по изпълнение на ПООС ще бъдат обявявани на информационните табла в сградата на Общината, както и публикувани на официалния сайт на община Добричка - <http://www.dobrichka.bg/>.

IX. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Програма за управление на отпадъците на община Добричка за периода 2015-2020 г.